

MŪSŲ GIRIOS

Žurnalas apie miškus ir miškininkus

2022 / gruodis

*Parsinešk Kalėdas
į savo namus*

*Nauja proginė
miškininkų apranga*

*Pavyzdingai tvarkoma
privati valda*

Jungtinei atstovybei – 5 metai

Kiškių medžioklė su varovais

STIHL

STIHL GRANDININIAI PJŪKLAI

Galingi STIHL pjūklai - naujausios technologijos, pagerintas valdymas, optimalus ergonomiškumas ir mažas svoris. Iš platus asortimento išsirinksite tinkamą pjūklą kiekvienam poreikiui: tiek darbui sode, tiek profesionaliai miško ir kraštovaizdžio priežiūrai. STIHL kuria ne tik variklius, pjovimo grandines, bet ir pjovimo juostas. Tai užtikrina visada puikų šių trijų komponentų derinį.

Mocevičiaus firma "Ginalas",
Esperanto g. 26, LT-69428
Kazlų Rūda
Tel.: +370 700 71010

Daugiau informacijos www.Ginalas.lt

4 Kronika

Aktualijos

- 6** Parsinešk Kalėdas į savo namus
Aukojantiems kraujo – miškininkų kalėdinės eglutės
Miškininkai su policijos pareigūnais dovanuoja kalėdinius medelius

Lietuvos miškininkų sąjungoje

- 8** A. PIVORIUNAS,
R. VASILLAUSKAS.
Nauja proginė miškininkų apranga

Jaunieji miško bičiuliai

- 11** Aktyviausi Jaunųjų miško bičiulių būreliai

Miškininkystė

- 12** B. GRIGALIŪNAITĖ,
D. BUROKIENĖ.
Eleuterekoko (*Eleutereococcus senticosus*) ligų sukėlėjai

- 14** Ar galima genėti medžius žiemą ir kodėl su spygliuočiais reikia elgtis atidžiau

Privatūs miškai

- 16** Pavyzdinčiai tvarkoma privati miško valda

Profesijų veikla

- 18** Jungtinei atstovybei – penki metai

Miško flora ir fauna

- 20** S. PALTANAVIČIUS.
Lietuvos miškų paukščiai.
Juodagalvė sniegėna (*Pyrrhula pyrrhula*)

Laisvą minutę

- 21** Kryžiažodis

Atradimai

- 22** E. JANULEVIČIŪTĖ-
GUMERA.
Apie Kalėdas, Kanarus ir gyvenimo vertybes

Išėję negrįžti

- 24** Medžioklė
H. KAREIVA.
Kiškių medžioklė su varovais

- 26** V. RIBIKAUSKAS.
Mano pirmoji zuikių medžioklė

Siūlome užsiprenumeruoti žurnalą „Mūsų girios“ 2023 metams!

- Internetu - www.musu-girios.lt (nuspaudžius skydelį *prenumerata*);
- El. paštu - info@musu-girios.lt, rimondas@musu-girios.lt;
- Telefonu - +370 687 10616; ▪ Visuose Lietuvos pašto skyriuose.

PRENUMERATOS KAINA:

1 mėn. – 5 Eur, metams – 60 Eur; su nuolaida: 1 mėn. – 3,50 Eur, metams – 42 Eur.

LIETUVOS MIŠKININKŲ SAJUNGOS
ŽURNALAS

Leidžiamas nuo 1929 metų birželio
Indeksas 5057, su nuolaida – 5058

2022 m. gruodis, Nr. 12 (896)

ISSN 1392-6829

LEIDĖJAS

Viešoji įstaiga „Mūsų girios“

Adresas korespondencijai:

P. d. 604, Vilniaus 16-asis paštas,
Nemenčinės pl. 2, 10001 Vilnius
Mob. tel. +370 687 10616

El. paštas: info@musu-girios.lt
rimondas@musu-girios.lt
rimondas.vasiliauskas@gmail.com

www.musu-girios.lt

@musugirios

Jmonės kodas 125302897

PVM mokėtojo kodas LT 253028917

A. s. LT887044060001501044

AB SEB bankas

Direktorius – vyr. redaktorius

Rimondas Vasiliauskas

Mob. tel. 8 687 10616

El. paštas: rimondas@musu-girios.lt,
rimondas.vasiliauskas@gmail.com

Spausdino UAB „Standart Impresa“
S. Dariaus ir S. Girėno g. 39, 02189 Vilnius
www.standart.lt

Tiražas 800 egz.

Kaina 3,50 Eur

Kaina su nuolaida 2,50 Eur

„Mūsų Girios“ (Our Forests) magazine
Editor-in-chief R. Vasiliauskas
PO Box 604, 16th Vilnius Post Office,
LT-10001 Vilnius, Lithuania

Redakcijos ir autorių nuomonė ne visada sutampa.

Už reklamas turinį redakcija neatsako.

„Mūsų giriose“ išspausdintus straipsnius ar jų
dalis perspausdinti galima tik gavus raštišką
redakcijos sutikimą ir su šaltinio nuoroda.

Redakcija pasilieka teisę redaguoti straipsnius.

KRONIKA

Gruodžio 5 d., reaguodamas į užklausimus tarptautinės biokuro biržos operatorius UAB „Baltpool“ informavo rinkos dalyvius apie priemones, kuriomis nuo 2023 m. sausio 1 d. bus siekiama įgyvendinti Atsinaujančių energijos išteklių (RED II) ir Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos (ATLPS) direktyvas, susijusias su naujais biokuro sertifikavimo reikalavimais.

ATLPS direktyvą įgyvendinantys reikalavimai įpareigoja nuo 2023 m. sausio 1 d. naudoti sertifikuotą biokurą. RED II direktyva, numato reikalavimų dėl kietojo biokuro Lietuvoje pilna apimtimi įsigaliojimą nuo 2023 m. gegužės 1 d. Nuo 2023 m. sausio 1 d. „Baltpool“ biokuro biržoje bus pasiūlytas naujas kontrakto tipas – „Tvarus biokuras“, pagal kurį biokuro tiekėjai privalės pateikti informaciją apie tiekiamo biokuro kilmės šalį bei žaliavos rūšį.

Tokių sandorį galės sudaryti dalyviai, pasirašę su „Baltpool“ sutartį dėl dalyvavimo nacionalinėje biokuro tvarumo schemoje. Sutarties forma artimiausiu metu bus paskelbta operatoriaus tinklalapyje. Reikalavimas pateikti papildomą informaciją apie tiekiamo biokuro kilmę ir rūšį nebus taikomas sandoriams, sudarytiems iki 2022 m. gruodžio 31 d.

Informaciją dalyviai „Baltpool“ privalės pateikti vienu iš šių būdų: raštu (įskaitant elektroniniu paštu); per biržos elektroninę prekybos sistemą, kai ji bus parengta tokių duomenų deklaravimui, bet ne vėliau nei nuo 2023 m. gegužės 1 d.

Tie dalyviai, kurie planuoja naudotis savanoriška biokuro sertifikavimo sistema siekiant atitikti RED II tvarumo reikalavimus nuo 2023 m. gegužės 1 d., turi galimybę šias schemas naudoti ir siekiant tenkinti ATL direktyvos reikalavimus nuo 2023 m. sausio 1 d.

Gruodžio 7 d. Vyriausybė pritarė Suvalkijos (Sūduvos) nacionalinio parko planavimo schemos rengimo pradžia ir planavimo tikslams. Numatoma, kad Suvalkijos (Sūduvos) nacionalinis parkas galėtų užimti iki 35 tūkst. ha plotą. Parko planavimo darbus 2023–2024 metais vykdys Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba.

Suvalkijos (Sūduvos) nacionalinio parko teritoriją preliminariai galėtų sudaryti trys atskiros dalys, kuriose yra daugiausia šio Lietuvos regiono gamtai ir kultūrai būdingų vertybių.

Pietinė dalis apimtų esamą Vištyčio RP, gali būti įtraukiamos kalvotosios Gražiškių ir Bartninkų dalys, Liubavo apylinkės su buveinių apsaugai svarbia teritorija stepinėms pievoms išsaugoti. Vidurinė dalis apimtų teritorijas į pietvakarius nuo Vilkaviškio miestelio – Širvintos valstybinį hidrografinį draustinį, šios upės slėnyje buveinių apsaugai svarbią teritoriją ovaliajai geldutei išsaugoti, Uosių ir Kumečių miškus, natūralias pievas.

Į šiaurinę dalį patektų Šešupės slėnis nuo Pilviškių iki Panovių, Kudirkos Naumiestis su jo apylinkėmis. Joje atsidurtų ir esami Šešupės kraštovaizdžio, Novos ir Aukšpirtos valstybiniai hidrografiniai draustiniai, buveinių apsaugai svarbios teritorijos aliuvinėms ir sienaujamoms mezofitų pievoms, skroblynams, aliuviniams, griovų ir šlaitų miškams išsaugoti.

Kaip atskiros nedidelio ploto Suvalkijos (Sūduvos) nacionalinio parko dalys galėtų būti J. Jablonskio ir V. Kudirkos tėviškės.

Gruodžio 9 d. vykusios LMSA konferencijos „Miškas – žmogui, žmogus – miškui“ metu paskelbti ir apdovanoti kasmetinio tradicinio konkurso „Pavyzdingai tvarkoma privati miško valda“ nugalėtojai. Jiems įteikti Aplinkos ministerijos prizai ir aplinkos ministro padėkos. Įvairiose kategorijose ir nominacijose apdovanota 20 miško savininkų. (Plačiau – 16 p.)

Gruodžio 12 d. Aplinkos ministras patvirtino Leidimų kirsti mišką išdavimo tvarkos aprašo pakeitimus, kurie įsigalios nuo 2023 m. sausio 1 d. Jie leis sumažinti administracinę našta ir atsakyti perteklinių veiklos apribojimų. Miško kirtimams „Natura 2000“ teritorijose ir teritorijose, kuriose yra nekilnojamųjų kultūros vertybių išlaikomas padidintas dėmesys, o pranešimų apie ketinimą kirsti į jas nepatenkantį mišką procedūros supaprastinamos.

Minėto tvarkos aprašo naujojoje redakcijoje nustatyta, kad pranešimo apie ketinimą kirsti mišką derinimas su VMT būtų privalomas tik retinimo, einamiesiems ir atrankiniams sanitariiniams kirtimams (išskyrus sausuočių ir vėjavartų kirtimus) ir tik tais atvejais, kai kirtimai planuojami „Natura 2000“ teritorijoje ar teritorijoje, kurioje yra nekilnojamoji kultūros vertybė.

Gruodžio 14 d. Valstybinių miškų urėdijos miškininkai ir Vilniaus universiteto lignoninės Santaros klinikų Kraujo centras antrus metus iš eilės surengė akciją – „Eglutė gyvenimui“, kurios metu kraujo aukojantiems žmonėms buvo dovanojamos miškininkų išaugintos kalėdinės eglutės. (Plačiau – 7 p.)

Gruodžio 16 d. vyko prevencinė akcija „Eglutė“, kurios metu miškininkai kartu su policijos pareigūnais Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos regionuose prie pagrindinių įvažiavimų į miškus stabdė transporto priemones ir vairuotojams dovanavo VMU išaugintus kalėdinius medelius. (Plačiau – 7 p.)

Gruodžio 20 d. VMU miškininkai surengė tradicinę akciją „Parsinešk Kalėdas į savo namus“

– pagrindinėse miestų ir miestelių aikštėse bei didžiųjų prekybos centrų aikštelėse visoje Lietuvoje gražiausioms metų šventėms besiruošiantiems gyventojams dovanojo nemokamas eglių šakas. *(Plačiau – 6 p.)*

■ Baigėsi pakartotinis 2023 m. I pusmečio žaliavinės medienos ir miško kirtimo liekanų pardavimo aukcionas. Valstybinių miškų urėdija 2023 metų I pusmečio aukcionuose pusmetinėms sutartims sudaryti ir ilgalaikėms sutartims sudaryti iš viso pasiūlė 619,42 tūkst. ktm žaliavinės medienos ir 84 tūkst. ktm miško kirtimo liekanų. Medienos pirkėjai 2023 m. I pusmečio aukcione įsigijo 94,5 proc. pasiūlytos žaliavinės medienos ir 88,5 proc. miško kirtimo liekanų.

Vidutinė žaliavinės medienos pardavimo kaina 2023 m. I pusmečio aukcione pusmetinėms sutartims sudaryti, lyginant su 2022 m. II pusmečio aukciono kaina, mažėjo vidutiniškai apie 10 proc.

Įvykdžius du aukcionus, 2023 m. I pusmečio aukcione pusmetinėms sutartims sudaryti liko neparduoti beržiniai popierrąščiai – apie 20 proc., 12 proc. – malkų, 7 proc. – plokščių medienos bei keletas kitų sortimentų nuo pasiūlytų atitinkamų sortimentų kiekio.

Neparduotiems kiekiam bus skelbiamas pakartotinis medienos aukcionas.

■ Preliminariais nacionalinės miškų inventorizacijos, kuri vykdoma jau 25-erius metus duomenimis, miško žemės medynų plotas per 20 metų padidėjo 7 proc., o juose sukaupta gyvų medžių biomasė – net penktadaliu – 22 proc. Tai rodo, kad gyvų medžių biomasės kasmet medynuose turime 1 proc. daugiau nei buvo, informuoja Valstybinė miškų tarnyba.

Inventorizacijos metu nustatomi svarbiausi medynų rodikliai – medžių rūšys, būklė, skersmuo, ardai (sluoksniai), aukštis, tūris, prieaugiai, žuvimas ir kiti. Vertinami ir pažeidimai – pavadinimas, šaltinis, vieta, intensyvumas. Įvertinami miško kirtimai, atkūrimas, savaiminis miško plitimas, dirvožemio bei kiti rodikliai. Iš viso matuojama virš 100 rodiklių.

Tikslūs Nacionalinės miškų inventorizacijos miško matavimai rodo, jog ketvirtadalis šio kaupimo tenka apsauginiams miškams ir net trys ketvirčiai – ūkiniam. Kirtimų apimtys tesiekia tik pusę viso prieaugio.

■ Aplinkos ministerija stiprina Šimonių girios apsaugą: siekiant išsaugoti natūralias ir saugomų rūšių buveines Šimonių girios

biosferos poligone nustatyti plotai, kuriuose bus draudžiami ar stipriai ribojami miško kirtimai ir kita veikla.

Apsaugos tikslai nustatyti iš viso apie 3,8 tūkst. ha teritorijai, kurioje bus saugomos gamtinės vertybės ir sukurtos sąlygos gerinti jose esančių buveinių būklę. Plotuose, kuriuose nėra nustatyti apsaugos tikslai, ir toliau bus leidžiama miškų, žemės ūkio ir kita veikla.

„Patvirtinti Šimonių girios apsaugos tikslai sustiprins gamtinių EB svarbos buveinių ir rūšių apsaugą bei suteiks aiškumo žemės ir miško savininkams, valdytojams, projektų rengiantiems ir derinantiems asmenims. Apsaugos tikslai, turintys konkrečius ir pamatuojamus parametrus, bus naudojami ir biologinės įvairovės apsaugos veiksmų efektyvumui įvertinti“, – sako aplinkos ministras S. Gentvilas.

„Vakarų taigos“ buveinės gerą būklę siekiama išsaugoti ne mažesniame kaip 59 ha

plote, gerą būklę atkurti – ne mažesniame kaip 450 ha. plote. Numatytas pelkių buveinės „Aktyvių aukštapelkių“ apsaugos tikslas – išsaugoti gerą būklę ne mažesniame kaip 7 ha plote, atkurti gerą būklę ne mažesniame kaip 80 ha plote. Saugant šioje teritorijoje gyvenančią retą rūšį – Šneiderio kirmvabalį – gerą buveinių būklę reikia atkurti 680 ha plote.

Iš viso Šimonių girios teritorijoje nustatyti 23 apsaugos tikslai Europos Bendrijos svarbos buveinių tipams ir 6 rūšims.

Pakeitimus numato atnaujintas aplinkos ministro įsakymas „Del buveinių apsaugai svarbių teritorijų nustatymo“. Jis nustato ne tik Šimonių girios, bet ir kitų 7 „Natura 2000“ teritorijų – Šaltuonos upės slėnio, Klamputės upės, Graumenos upės ir jos slėnių, Ragainės vingio, Gipėnų kaimo apylinkių, Mūšos slėnio žemiau Raudonpamūšio, Šešuvies upės žemiau Pašešuvio – apsaugos tikslus.

Norintys paremti Ukrainą, tai padaryti gali šiais būdais:

- Ukrainiečiams padėti finansine parama ir paaugoti norimą sumą interneto puslapyje www.aukok.lt;
- Aukoti bankiniu pavedimu ir pervesti norimą sumą:
Gavėjas: VšĮ Mėlyna ir geltona (www.blue-yellow.lt)
Banko sąskaita: **LT17 7300 0101 4089 4869**, Bankas Swedbank
Mokėjimo paskirtis: PARAMA
- Paaugoti trumpuoju telefono numeriu **1485**, auka – **5 eurai**;
- Galinčius suteikti būstą, ar kitaip savanoriškai prisidėti, užpildyti savanorio anketą interneto puslapyje www.stipruskartu.lt;
- Kaip paremti Ukrainos ginkluotąsias pajėgas pervedant pinigus galima sužinoti KAM tinklapyje ar [facebook](https://www.facebook.com/kam.lt) paskyroje ;
- Prieglobstis Ukrainos gyvūnams – www.lietuvagyvunams.lt.

Lietuvos miškininkų sąjunga kartu su VšĮ „LDK palikuonys“ renka paramą Ukrainos kovotojams už laisvę. Visa surinkta parama pristatoma 100% tiesiogiai savanorių pajėgoms.

Lietuvos miškininkų sąjungos
Paramos Ukrainai koordinatorius:
Kęstutis Markevičius
ukraina@miskininkusajunga.lt

PARAMA UKRAINAI

Ми підтримуємо Україну! Тебуніє міškai!

Parsinešk Kalėdas į savo namus

Artėjant šv. Kalėdų šventėms, Valstybinių miškų urėdijos miškininkai visoje Lietuvoje gruodžio 20 d. 15.00-18.00 val. išdalino daugiau nei 100 tūkst. eglių šakų gyventojų lankomose vietose – pagrindinėse miestų ir miestelių aikštėse, skveruose, prie didžiųjų prekybos centrų – iš viso 58 vietose.

Daugiau nei dešimtmetį besitęsianti tradicinė akcija „Parsinešk Kalėdas į savo namus“ skirta ne tik padėti žmonėms sukurti jaukumą namuose mišku kvepiančia eglės šaka, bet ir skatinti tautiečius nekirsti jaunų eglučių miškuose, nelaužyti jų šakų, tausoti aplinką.

„Mūsų organizuojamų šventinių iniciatyvų metu pastebime, kaip žmonių veidus papuošia nuoširdžios šypsenos gavus tikrą medelį ar jo šaką tiesiai iš miškininko rankų. Mums – tai didžiausia dovana. Gyventojai gražiausiomis eglių šakomis ne tik papuoš savo namus, bet ir nudžiugins kaimynus, draugus, senelius ar žmones, kurie negalėjo patys ateiti pasiimti šakos. Džiaugiamės, kad tokiomis simbolinėmis dovanomis galime prisidėti prie šventinės nuotaikos kūrimo“, – sakė VMU generalinis direktorius Valdas Kaubrė. „Linkiu mišku kvepiančių šv. Kalėdų!“, – pridūrė Aplinkos ministras Simonas Gentvilas.

Šakos, dalijamos akcijos metu, yra surenkamos kirtavietėse ir taip užtikrinamas racionalus miško išteklių naudojimas.

VMU inf.

Aukojantiems kraujo - miškininkų kalėdinės eglutės

Valstybinių miškų urėdijos miškininkai ir Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų Kraujo centras antrus metus iš eilės surengė akciją – „Eglutė gyvenimui“, kurios metu, gruodžio 14 d., kraujo aukojantiems žmonėms dovanotos miškininkų išaugintos kalėdinės eglutės.

Idėja surengti akciją prieš vienerius metus kilo VMU darbuotojams, kurių nemaža dalis – aktyvūs kraujo donorai, aukojantys pavieniui ir drauge su kolektyvu.

„Ši akcija mums yra svarbi ir prasminga, tad jau antrus metus iš eilės kviečiame visuomenę padaryti gerą darbą Kalėdų laikotarpiu. Idėja gimė pačių miškų urėdijos darbuotojų iniciatyva, todėl gerus darbus tęsiame ir šiais metais. Santaros Kraujo centre visiems, duodantiems kraujo, įteikėme simbolišką padėką – gyvą ir žaliuojantį kalėdinį medelį“, – sakė Valstybinių miškų urėdijos vadovas Valdas Kaubrė.

Neatsitiktinai ir eglutė, kurią miškininkai dovanos visiems aukojantiems kraujo, yra vazonėlyje – kiekvienas galės ją pavasarį pasodinti, kad medelis ir toliau augtų bei stiprėtų, taip prisidedant prie tvaresnio miško išteklių naudojimo.

„Savo darbe kiekvieną dieną matome kaip donorai ateina ir dalinasi savo gerumu su kitais – dovanoja kraują, o už tai nelaukia jokio atlygio. Esame labai dėkingi Valstybinių miškų urėdijai, dėl kurios jau antrus metus iš eilės galime stebėti, kaip suspindi donorų akys, dovanų gavus Kalėdinę eglutę. Kai dovanoji dovaną tam, kuris nieko nesitiki ir neprašo, tai tampa ypatinga. Tikimės, kad ši akcija taps ilgamete tradicija“, – sakė Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų Kraujo centro vyriausioji specialistė Vaida Strakšytė.

VMU inf.

VMU archyvo nuotraukos

Miškininkai su policijos pareigūnais dovanuoja kalėdinius medelius

Artėjant Kalėdoms, kai gyventojai savo namus pradeda puošti eglutėmis ir kitais kalėdiniais medeliais, miškininkai kartu su Lietuvos policija primena, jog miške, kaip ir keliuose, galioja taisyklės, kurių laikydami šventes galima sutikti saugiai. Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos regionuose prie pagrindinių įvažiavimų į miškus gruodžio 16 d. policija kartu su miškininkais stabdė transporto priemones ir vairuotojams dovanavo VMU išaugintus kalėdinius medelius.

„Namų jaukumui sukurti norime padovanoti tikrų, natūralių eglėlių, užaugintų įmonės medelynuose. Kartu su Lietuvos policijos pareigūnais skatiname laikytis taisyklių lankantis miške – kirsti eglaites ar jų šakas draudžiama, jas įsigyti galima prekybos vietose. Šią akciją vykdomė jau antrus metus iš eilės, jos paskirtis – prevencinė, norime priminti žmonėms apie taisykles miške ir keliuose bei pasidalinti Kalėdų džiaugsmu, dovanojant kiekvienam vairuotojui po eglutę“, – sakė VMU generalinis direktorius Valdas Kaubrė.

Policijos generalinis komisaras Renatas Požėla akcentavo, kad policija jau antrus metus iš eilės mielai jungiasi prie šios prevencinės akcijos. „Tikiuosi, kad gauta simbolinė eglutė pradžiugins šeimą, o dauguma jų bus išsaugotos iki pavasario bei pasodintos“, – sakė policijos vadovas.

Žiemos laikotarpiu VMU stiprina miškų apsaugą, organizuodama įvairias prevencines priemones – visuomenės informavimą, švietimą, reidus, skirtus miško pažeidimų užkardymui.

VMU inf.

VMU archyvo nuotraukos

Nauja proginė miškininkų apranga

Ištakos. Idėjos. Kūrybos procesas.

Į žurnalo „Mūsų girios“ klausimus atsako LMS Prezidentas AIDAS PIVORIŪNAS

Šventų Kalėdų išvakarėse virtualioje erdvėje pristatėte naują Lietuvos miškininkų sąjungos proginę aprangą (uniformą). Kas paskatino imtis šios iniciatyvos? Kokia jos priešistorė?

Šventinis laikotarpis – mielas sutapimas. Laukėme ažuolo skiriamųjų ženklų gamybos pabaigos. Jau prieš dvejus metus Sąjungos suvažiavimo metu kilo diskusija, jog reikia Lietuvoje turėti miškininko uniformą. Tad pavasarį ir ėmėmės iniciatyvos. Negalvoju, tiesą sakant, koks tai sudėtingas procesas, gal dėl to mačiau aplink daug skepsio. Bet kai pradėjom dirbti, sulaukėm daug pagalbos ir palaikymo. Taip per pusę metų gimė miškininkų proginė apranga, kuri visa pagaminta lietuvių Lietuvoje.

Rudens vidury parašiau proginės aprangos (uniformos) dėvėjimo tvarką, ji kartu su pačia apranga pristatyta kolegoms Sąjungos valdyboje. Žmonės klausė ištempę ausis, nedaug komentavo, visi kaip vienas norėjo pamatyti gyvai. O kai pamatė sakė: „Gražu. Puikiai. Žinok, ekrane ne tamsiai žalia spalva matosi, o tokia į mėlynumą panaši, tai kai sakei, jog medžiagos spalvos žalumas parinktas kaip eglė, galvojom, ką čia tas Aidas kliedi“.

Ir virtualioje erdvėje, kuomet proginės aprangos arba kitaip, uniformos gamintojai surengė fotografavimo sesiją. Pats pirmasis pagamintas modelis pasirodė spalio pradžioje. Tiesa, jam trūko bronzinių Sąjungos ažuolo lapo formos švarko puošimo detalių. Dabar jau pagaminta pas siuvėjus kartu su metalinėmis sagomis ir skiriamaisiais ženklais.

Norėjosi, kad apranga būtų solidi, aukštos kokybės, bet tuo pat metu ir kukli, neapkrauta kutosais, cingaliukais ir „fintikliuškum“. Atpsindėtų miško ir miško apsupties spalvas. Būtų patogiai dėvėti, iš geros medvilnės medžiagos su elastanu.

Kažkas klausė, kodėl nuspręsta kurti naują aprangą. Kelios priežastys: pirma, proginės aprangos, kurią turėtų visi šalies miškininkai, ne tik valstybinio sektoriaus atsovai, nesame turėję. Antra, jei net ir būtume nusprendę atkurti miškų urėdijose naudotas uniformas, vistiek būtų tekę iš naujo ieškoti medžiagos

gamintojų, siuvėjų, užsakinėti lekalus, lieti papuošimus, derinti ir kalti sagas. Nieko neliko. Tad kartais sukurt yra lengviau. Be to, ir daugiau teigiamo emocinio krūvio.

Kas LMS proginės aprangos autorius ir praktinis šio projekto vykdytojas?

Geras klausimas. Eskizus paaišė Aleksandro Pogrebnojaus biuras. Pamenate, mums pateikė tris alternatyvas, pateikėme jas balsavimui ir didžia balsų persvara nugalėjo pastarasis variantas. Aleksandras sakė, kad ir tikėjo, jog jis bus pasirinktas. Aš pats, turėdamas prisipažinti, pirmenybę teikiau labiau laisvam vaizdui. Bet ir šis patinka, tiesą sakant, kuo toliau, tuo labiau. Žmonės nori tikslumo, oficialumo, man atrodo, pradeda pavargti nuo laisvės grimasų, o tai atsispindi ir proginės aprangos pasirinkime.

Kitas labai svarbus žingsnis buvo parengti aprangos lekalus arba rūbo dalis, jungtis, karkasą. Čia, kaip miškotvarkos projektą net tik parengt, bet ir patvirtinti. Tai atliko kruopščiosios kaunietės specialistės iš UAB „Tometa“ arba uniformos.lt. Jų dėka atsirado patogūs sudėtingi rankovių ir švarko diržo nugarinėje pusėje sprendimai. Esu dėkingas medžiotojui Artūriui Kibišai už pagalbą rekomenduojant šiuos puikius siuvimo profesionalus. Nes viena yra turėti vaizdą, o kita – jį perteikti natūroje.

Daug apie rūbų detales, istoriją, heraldiką, dėvėjimą kalbėjome su Kęstučiu Markevičiumi, Gražina Baniene, naudingų patarimų išsakė Algirdas Brukas, istorine medžiaga dalinosi Martas Lynikas. Todėl apibendrinant, būčiau linkęs manyti, jog ši Lietuvos miškininkus reprezentuojanti proginė apranga yra Lietuvos miškininkų sąjungos ir Aleksandro Pogrebnojaus bendras darbas. O mes, kaip Sąjunga, esame jos vaizdo savininkais.

Turėjome tikslą, kad uniforma būtų sukurta miškininkams kartu su miškininkais, o visos detalės pagamintos ir rūbai pasiūti ne kur kitur, o tik Lietuvoje. Nes dabar uniformas traukiniais veža iš kaimyninių šalių, net tolimųjų Rytų. Bet tai kaip turėtume jaustis, kuomet dėvime kur nors nežinomoje

šalyje neaiškiais darbo sąlygomis, kokio nepilnamečio pagamintą uniformą?

Todėl rūbai siuvami Kaune, sagos gaminamos Vilniuje vienoje įmonėje, minėti ažuolo lapo papuošimo elementai kitoje sostinės bendrovėje, o Laikinojoje sostinėje dar gamina ir švarko antsiuvus. Beje, apie pastaruosius. Kuomet Aleksandras nupaisė marškinėlių dizainą, atėjus laikui patalpinti Sąjungos ženklą ant krūtinės signalinio marškinėlių varianto pamatėme, jog mūsų ženklas, kurtas bene prieš šimtą metų, negali būti kokybiškai išsiuvinėtas. Teko kiek sumoderninti ženklą specialiai rūbams, o kitur naudoti originalų ženklą.

Na, o praktinis vykdytojas yra nuolankus Jūsų tarnas. Teko važiuoti šimtus kilometrų lankant sagų, skiriamųjų ženklų gamintojus ir siuvėjus, derėtis, įtikinėti ir kalbėtis. Bet kai, nori, viskas pavyksta. Esu laimingas už šansą

turėti tokią galimybę. Teko ir pačiam susimokėti už triušą, bet nesigailiu, tai duoklė lietuviškos miškininystės istorijai. Gaila tik vieno, nes buvau Vidmantui Verbylai pažadėjęs, kad būsim pasipuošę šių metų Miškininko dienos proga. Pavėlavom kelias savaites.

Ar uniformą galės įsigyti tik LMS nariai? Kokia užsakymo vykdymo procedūra?

Kai Sąjungos valdyboje nutarėme imtis proginės aprangos gamybos, svarstėme, jog tai turėtų būti visus šalies miškininkus ir miškininkes vienijantis rūbas. Prieš kelis metus viename Sąjungos suvažiavime buvo vieningai kalbėta apie uniformos poreikį ir konstatuota, jog ją noriai dėvėtų įvairiose srityse dirbantys miškininkai – privačiuose ir valstybiniuose miškuose dirbantys miškininkai, mokslo ir valstybinėse institucijose plušantys kolegos. Skirtumas tik tas, kad ant dešinio švarko peties būtų vis kitas institucijos ženklas.

Svarbus dalykas, kad uniforma siuvama pagal kiekvieno žmogaus sudėjimą, individualiai. Tam reikia nuvykti į Kauną, į įmonę „Tometa“ ir „išsimatuoti“ (Im. vadovė Edita Cincikaitė, tel. nr. užsakymams +370 687 36305). Prisipažinsiu, pagal mano sudėjimą kelnes, švarką ir marškinius siuvo pirmąkart, skirtumas žvėriškas, rūbuose jautiesi kaip su antra oda. Tai ne koks masinis produktas, kuriame gali būti per trumpos rankovės ar pilvukas netelpa.

Šią savaitę pateikėme paraišką ministerijai, kad unifomų gamybą galima būtų užsakyti tiems, kurie neišgali už ją susimokėti: senjorams, studentams, mažiau uždirbantiems. Tikimės, jog patenkins paraišką.

Gal galite atskleisti proginės aprangos, jos papildomų aksesuarų kainas?

Proginės aprangos komplektas: kelnės ar sijonas moterims, švarkas, marškiniai ir kaklaraištis su sagomis, ženklu ir azuolo lapais kainuoja apie 300 eurų. Mokant tiesiogiai pas siuvėjus, būtų prašymas bent 40 eurų pervesti į Sąjungos kasą, kad galėtume amortizuoti proginės aprangos kūrimo kaštus. Beje, atsiskaičiau siuvykloje kortele. Siuvimo darbai užtruko dvi savaites.

Atskirai galima įsigyti vilnonę Šiaurės Amerikos miškininkų skrybėlę, kuri kainuoja su pašto išlaidomis apie 130 eurų (užsakinėjau internetu). Jei kam ji per brangi ar nepatinka šis kanadietiškas galvos apdangalas, nebūtina jo turėti – ji nešiojama pasirinktinai. Įsižiūrėjus į vaizdą be galvos apdangalo, visgi, tai labai lietuviškai savas vaizdas.

Su kokiais iššūkiais teko susidurti šiemet ir kokie uždaviniai bei lūkesčiai laukia Lietuvos miškininkų sąjungos artimiausiu metu?

Dirbti visuomeniniais pagrindais man ne naujiena. Lėšų trūkumas riboja galimybes padėti tiems, kuriems to labiausiai reikia. Tačiau pamažu atsiranda Sąjungos rėmėjų – ypač esu dėkingas UAB „Dzūkijos mediena“ už paramą. Kadangi išsilaikome tik iš narių mokesčio ir esame finansuojami iš savo kišenės, suktis tenka skaičiuojant kiekvieną centą.

Džiaugsmą teikia bendravimas kas mėnesį valdybos (prezidiumo) posėdžiuose – ten aptariame miškininkavimo klausimus. Ypač dabar, kaip taip trūksta kokybiškų profesinių diskusijų. Rašom raštus, paraiškas, kurias ministerija sėkmingai meta į šiukšlių dėžę. Požiūris ne tik į mus. Kai pamačiau, kad aplinkosaugininkų projektus finansuoja už socialinę lygybę ir nedarbą atsakinga ministerija, pasidarė šviesiau.

Stengsimės ir toliau būti aktyvūs, nepriklausomi miškininkų balso skleidėjai. Nepriklausomai kas yra valdžioje, ginsime profe-

sinius žmogaus interesus miškuose. Nepavargsiu kartoti, kad nėra didesnės vertybės už žmogų miške.

Du kiti esminiai dalykai: ateinančiais metais ketiname pagerbti miškininkus ir miškininkes už aktyvią miškininkavimo veiklą, o taip pat plėtoti diskusijas ir vystyti dėmesį miškininkavimo kokybės gerinimui.

Ko palinkėtumėte žurnalo skaitytojams, bendražygiams ateinančiais 2023-ais metais?

Būkite pasveikinti sulaukę gamtiškųjų Kūčių, šventųjų Kalėdų ir nenumaldomai atėjusių Naujųjų metų! Lai šventės suburia Jūsų šeimas, artimuosius, draugus ir kaimynus trumpam pabūti kartu nuosirdumo apsupty.

Atminkime, kad ir kaip sunku būtų viskas praeina, o šalia ir aplink mus yra tų, kuriems dar sunkiau. Pasitikime metus pasirenge padėti ir duoti.

Ar pajutote dabar, kai krenta ne tik sniegės, bet ir kaukės, lyg tyro žiemos oro gurkšnis auga miškininkų žiniomis ir patirtimi grįsto žodžio ir įžvalgų poreikis? Ateina mūsų laikas. Kartu pasidžiaukime ir už miškus, kurie smagiai sau auga, kad ir kas beįvyktų aplinkui, ir ne kas kitas, o miškininkai ir miškininkės jiems padeda augti šiek tiek kokybiškiau.

Ir, kaip rašydavo vienas žurnalo redaktorius kiekvieno vedamojo pabaigoje „ponai, nuo kurių tai priklauso – nepamirškite kelti atlyginimų savo organizacijų darbuotojams“.

Dėkojame už atsakymus.

Parengė Rimondas VASILIAUSKAS

VYTAUTO KNYVOS NUOTRAUKA

LIETUVOS MIŠKININKŲ SĄJUNGOS UNIFORMOS DĖVĖJIMO TVARKA

2022 m. spalio mėn. 28 d.

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos miškininkų sąjungos (toliau – Sąjungos) proginė apranga (toliau – uniforma) dėvima Sąjungos narių siekiu atstovauti Sąjungą, kartu ir Lietuvos miškininkus (miškų mokslus baigusius) tiek Lietuvoje, tiek užsienyje.

2. Uniforma – pagarbos Lietuvos miškininkų sąjungai ir miškininko profesijai, jų tradicijoms išraiška, vidinės kultūros, estetinio skonio ugdymo dalis.

3. Uniforma nėra privaloma Sąjungos nariams, vienok, jos turėjimas skatintinas.

4. Uniformos komplektą sudaro: vilnoniai-viskozės ir elastano mišinio klasikiniai švarkas ir kelnės (moterimis – pasirinktinai kelnės arba sijonas), medvilniniai marškiniai ir kaklaraištiš. Švarkas pažymėtas Sąjungos auksinės spalvos aprangos ženklu ant kairės rankovės, ąžuolo lapų skiriamaisiais geltonos spalvos geltonos spalvos metaliniais papuošimais su ąžuolo lapų vaizdu švarko viršutinėje averso dalyje. Sagos metalinės, geltonos spalvos, papuoštos Gedinaičių stulpais.

5. Uniformos komplekto spalvinės ir simbolinės reikšmės: tamsiai žalios spalvos švarkas ir kelnės, geltonos spalvos sagos, Sąjungos ženklas ir atributika, tamsiai raudonas pamušalas nubrėžia miškų spalvas kartu susiliejant ir pabrėžiant Lietuvos trispalvės spalvas, dvi geltonos švarko sagos viršutinėje dalyje simbolizuoja Akademiją ir Girionys, kaip miškininkystės žinių citadeles. Keturios vertikaliai išdėstytos švarko geltonos sagos simbolizuoja keturis etninius šalies regionus, kurie padovanojo šaliai miškininkus ir miškininkes – Aukštaitiją, Dzūkiją, Suvalkiją ir Žemaitiją. Dvi geltonos spalvos sagos švarko kišenėse simbolizuoja valstybinius ir privačius miškus. Smėlio spalva išryškina marškinius ir vilnos skrybelę lygiais kraštais, miško spalvų turtingumą pabrėžia samanų spalvos kaklaraištiš.

TVARKOS APRAŠAS

6. Uniforma dėvima tvarkinga, nustatyto pilno komplekto.
7. Kartu su uniforma segamas rudos spalvos kelnių diržas, aunami rudos spalvos kostiumo batai.
8. Uniforma ją turintiems Sąjungos nariams privaloma per oficialius renginius, Sąjungos suvažiavimą, atstovaujant Sąjungą kitose įstaigose.
9. Vykstant į mišką uniforma neprivaloma. Vasaros metu ar sporto renginiuose uniformos komplektą gali keisti Sąjungos narių sporto marškinėliai, megztiniai, suknelės.
10. Rekomenduotina uniformos vidinę pusę paženklinti savininko(-ės) vardu.
11. Galvos apdangalas – *ranger* tipo smėlio spalvos skrybelė lygiais kraštais nešiojama pasirinktinai.
12. Sąjunga deda pastangas suteikti Sąjungos nariams uniformą neatlygintinai.
13. Uniformos siuvamos individualiai (UAB „Tometa“, Technikos g. 18c, Kaunas).
14. Priedai: uniformos komplekto vaizdas, marškinėlių ir megztinių vaizdai.

DARIAUS TARELOS nuotraukos

Aktyviausi Jaunųjų miško bičiulių būreliai

Švenčionių, Jurbarko ir Panevėžio rajonų Jaunieji miško bičiuliai išrinkti aktyviausiais Lietuvoje – laimėjo aktyviausių būrelių konkursą „Miško draugas“, kurį kasmet inicijuoja VĮ Valstybinių miškų urėdija, Lietuvos miškininkų sąjunga ir Aplinkos ministerija, skatinamos moksleivius domėtis mūsų gamta bei saugoti miškus.

I-oji vieta atiteko Švenčionių Zigmo Žemaičio gimnazijos Jaunųjų miško bičiulių būreliui „Žuvėdra“, II-oji – Jurbarko r. Veliuonos Antano ir Jono Juškų gimnazijos būreliui „Girinukas“, III-oji – Panevėžio r. Paliūniškio pagrindinės mokyklos būreliui „Gamtos bičiuliai“.

„Išrinkome aktyviausiai miškosaugos idėjas tarp mokyklų, gyvenviečių, bendruomenių propaguojančius Jaunųjų miško bičiulių būrelius, kurių geriausia patirtis, tikimės, įkvėps kitų būrelių vadovus, narius, gamtos mylėtojus“, – komentavo VMU Komunikacijos skyriaus vadovė Sandra Trinkūnaitė-Rimkienė.

Pasak S. Trinkūnaitės-Rimkienės, Valstybinių miškų urėdija, Lietuvos miškininkų sąjunga ir Aplinkos ministerija siekia ugdyti Jaunųjų miško bičiulių būrelių saviraišką, patraukliais renginiais, akcijomis, konkursais, straipsniais populiarinti miškosaugos idėjas. Taip pat buvo vertinami ir būrelių praktinių darbų rezultatai: medelių sodinimas, pažintinių takų ir miško infrastruktūros įrengimas, miškų tvarkymo talkos, inkilų kėlimas ir kitos veiklos.

„Taip pat svarbu ne tik skatinti ir populiarinti Jaunųjų miško bičiulių veiklą Lietuvoje, bet ir kelti miškininko specialybės prestižą, kurti patrauklaus darbdavio įvaizdį, skatinti jaunąją kartą pasirinkti miškininkystės studijų kryptį, juk jaunoji karta ateityje rūpinsis mūsų miškais ir paliks juos savo vaikams, anūkams“, – sakė S. Trinkūnaitė-Rimkienė.

Būrelių veiklų ataskaitas ir darbus vertino komisija, kurią sudarė AM Miškų politikos grupės patarėja Anžela Valainė, VMU Kretingos regioninio padalinio miško auginimo specialistė Gražina Baniienė ir VMU Komunikacijos skyriaus specialistė Iveta Janušauskaitė.

„Konkursas yra labai naudingas. Jame dalyvaujame ne pirmi metai ir kiekvieną kartą vis daugiau išmokstame. Organizuojame daug tradicinių veiklų, kurios įtraukia net tik mokyklą, bet ir visą bendruomenę. Labai tuo džiaugiamės. Bendradarbiaudami su Švenčionėlių regioninio padalinio miškininkais vykdome mėgstamas gamtos stebėjimo ir globos akcijas, rūpinamės paukščių buveinėmis. Siekdami išsaugoti bioįvairovę gaminame vabzdžių viešbučius, sodiname medžius“, – pasakojo konkurso laimėtojos Švenčionių Zigmo Žemaičio gimnazijos Jaunųjų miško bičiulių būrelio „Žuvėdra“ mokytoja Oksana Gončarova.

Jaunųjų miško bičiulių sambūrio iniciatyvos yra daugelį metų globojamos Valstybinių miškų urėdijos miškininkų, kurie kartu su Lietuvos miškininkų sąjungos ir Aplinkos ministerijos atstovais, aktyviai dalyvauja bendrose veiklose, sodina miškus, buriasi į miškų tvarkymo talkas, kelia inkilus paukščiams ir rūpinasi gamta.

Kviečiame prie būrelių veiklų prisijungti visus gamtos mylėtojus, norinčius daugiau sužinoti apie miškininkystę, plėsti savo žinias apie gamtą, miškus bei jų puoselėjimą. Norint įsteigti būrelį ar pasiteirauti kitais su JMB veikla susijusiais klausimais, galima kreiptis el. paštu jmb@vmu.lt

VMU inf.

I vieta – Švenčionių Zigmo Žemaičio gimnazija, JMB „Žuvėdra“

II vieta – Jurbarko r. Veliuonos Antano ir Jono Juškų gimnazija, JMB „Girinukas“

III vieta – Panevėžio r. Paliūniškio pagrindinė mokykla, JMB „Gamtos bičiuliai“

Eleuterokoko (*Eleuterococcus senticosus*) ligų sukėlėjai

Dr. BANGA GRIGALIŪNAITĖ, dr. DAIVA BUROKIENĖ,
Gamtos tyrimų centro Botanikos instituto Augalų patologijos laboratorija

Eleuterokokas – aralijinių (*Araliaeeae*) šeimos iki trijų metrų vaistinis, dekoratyvinis augalas. Eleuterokoko genčiai priklauso 30 rūšių vasaržalių krūmų plačiai paplitusių Pietryčių Azijoje, Kinijoje, Sachaline. Pastaruoju metu mūsų šalyje šis augalas vis plačiau auginamas sodybose, parkuose, o kaip vaistinių augalų veisia individualūs augintojai. Eleuterokokas dauginamas šakniastiebiais, rečiau sėklomis, nereiklus dirvožemiui.

Eleuterokoko lapai sudėtiniai, pirštuoti, penkialapiai ar trilapiai. Žiedai balkšvi, labai smulkūs, susitelkę rutuliškų skėčių paprastuose žiedynuose. Augalas žydi vasarą iki vėlyvo rudens. Vaisiai nedideli kaulavaisiai, nokstantys tamsiai rudi, prinokę juodi.

Eleuterokoko šaknys panašios į beždžionės ar žmogaus figūrą, nuo senovės naudojamos nusilpusiam organizmui atstatyti, jį stiprinti, tonizuoti. Iš šaknų gaminami maisto papildai, kapsulės, tabletės. Šaknyse gausu flavanoidų, glikozidų, saponinų, kumarinų, eterinio aliejaus, vitaminų B₁, B₂,

C, sočiųjų bei nesočiųjų riebalų rūgščių, mikroelementų, kaip vario, fosforo ir kt. Be to, vaisiai taip pat veikia tonizuojančiai, naudojami švieži ar džiovinti tik jų negalima perdozuoti, valgomi tik keli.

Pastebėta, kad esant šiltemis su drėgnais periodais orams vaisius pažeidžia augalų puvinų sukėlėjas – **pilkasis kekeras** (*Botrytis cinerea*). Grybas plinta gyvuose ar negyvuose augalo audiniuose sudarydamas labai gausias pilkas konidijakocių su konidijomis vejas. Kai grybas iš augalo audinių sunaudoja maisto atsargas, konidijų produkavimas nutrūksta, o iš paviršinės grybienos formuojasi nedideli, įvairių formų netaisyklingi sklerociai – grybo žiemojimo forma. Pavasarį iš sklerocių išauga nauja konidijakocių ir konidijų generacija. Pilkasis kekeras plinta konidijomis užkrėsdamas vis naujus augalus. Tai labai plataus diapazono puvinų sukėlėjas, aptinkamas labiau rudenį ant nusilpusių, besibaigiančios vegetacijos augalų. Sveikų, turinčių stiprią imuninę sistemą augalų pilkasis kekeras nepažeidžia.

Kartais rudenį eleuterokoko atskirą žiedyną, lapus užpuola miltligės sukėlėjas *Erysiphe* genties grybas. Lapai ir žiedynas apsitraukia baltu voratinklisku miceliu. Kleistoteciai – grybo žiemojimo forma neaptinkama, tai reiškia, kad grybas plinta tik konidijomis ir augalams didesnės žalos nepadaro. Neretai dalį eleuterokoko lapų apgraužia kenkėjai lapgraužiai, dėl to nukenčia augalo dekoratyvinė vertė.

Kad pilkasis kekeras ar kiti augalų ligų sukėlėjai neplistų, svarbiausia – nesodinti augalų per tankiai, neduoti susidaryti tarp jų drėgmės pertekliui, pastoviai turi būti gera aeracija.

PATIKSLINIMAS

Žurnalo „Mūsų girios“ Nr. 8, straipsnyje apie šliužus įsivėlė netikslumas. Priešingai skelbtam teiginiui, juosvąjį šliužą reikia ne naikinti, o saugoti.

Plačiau apie šiuos pilvakojus moliuskus galima sužinoti pas VU Gyvybės mokslų centro Biomokslų instituto darbuotoją Mantą Adomaitį tel. +37060196732.

Eleuterokoko žiedynas

Pilkasis kekeras ant nokstančių vaisių

Miltligės sukėlėjas ant žiedyno ir lapų

Nokstantys vaisiai

Pilkasis kekeras ant nukritusių vaisių

Lapgraužių sukeltos lapų pažaidos

**DIDELIAIS
KIEKIAIS
SUPERKAME
BERŽO RAŠTUS**
nuo 16 cm skersmens

Informacija
apie supirkimo kainas
ir sąlygas internete
www.likmere.lt
telefonais 8 340 60054,
8 687 51927,
el. paštu info@likmere.lt

UAB „PGM TECHNIKA“
Plento g. 6, Užliedžiai,
54305 Kauno r.

www.pgmtecnica.lt

Tel. +370 683 24140 (Aidas)
El. paštas info@pgmtecnica.lt

Tel. +370 656 82777 (Darius)
El. paštas darius@pgmtecnica.lt

Tel. +370 607 77723 (Renaldas)
El. paštas renaldas@pgmtecnica.lt

Tel. +370 675 43553 (Jonas)
El. paštas jonas@pgmtecnica.lt

Tel. +370 684 80707 (Paulius) – Panevėžys
El. paštas paulius@pgmtecnica.lt

PATIRTIS + INOVACIJA = PROVERŽIS

**nokian®
TYRES**

**nokian®
GROUND KING**

PADANGOS
SU IŠSKIRTINIŲ PROTEKTORIUMI
laukuose, keliuose ir miškuose

Ar galima genėti medžius žiemą ir kodėl su spygliuočiais reikia elgtis atidžiau

Prasidėjus kalendorinei žiemai susizgribote, kad nespėjote sode atlikti genėjimo darbų, tad nusprendėte juos atidėti iki pavasario? Arboristas Renaldas Žilinskas sako, kad būtinybės atidėlioti nėra – jei leidžia oro sąlygos, medžius genėti galima ir žiemą. Be to, juos atsakingai genint šiuo metu, galima pasirūpinti ir šventiniais papuošimais, ir padėti medžiui.

„Dažnai klaidingai manoma, kad medžius galima genėti tik anksti pavasarį ir vėlai rudenį. Šie stereotipai atėjo iš senesnių laikų, kai vasarą pagrindiniai buvo ūkio darbai ir tvarkyti medžius nelikdavo laiko. Genėti medžius galima visus metus – ir vasarą, išskyrus vaismedžius, ir žiemą, tik pastaruoju atveju reikia atsižvelgti į oro sąlygas“, – sako sodo technikos gamintojos „Husqvarna“ ambasadorius R. Žilinskas.

Kad genėjimas nevirstų žalojimu

Pašnekovo teigimu, geriausia medžius genėti vegetacijos metu, kai jie gyvybingiausi ir lengviausiai apsigydo žaizdas. Tiesa, vaismedžiams vegetacija sutampa su žydėjimu, vaisių mezgimu, tad jų tuo metu intensyviai genėti nepatartina, geriausia šį darbą palikti rudeniu ar pavasariui.

„Reikia turėti galvoje, kad rudenį genint galima nupjauti didesnį kiekį šakų, iki 20 proc. medžio lajos, tuo tarpu pavasarį genėti patariama kur kas mažiau – vieną kitą šaką, nes medis yra pabudęs ir į genėjimą reaguoja leisdamas naujas atžalas.

Norint turėti gražius medžius, reikia neapleisti sodo ir per vasarą – jei pradeda kaltis ūgliai, juos reikia nedelsiant pašalinti, nelaukti,

kol sumedės ir reikės pjaustyti pjūkleliais“, – pataria R. Žilinskas.

Kalbėdamas apie medžių genėjimą žiemą, jis tikina, kad kai oro temperatūra yra iki –5 laipsnių, galima genėti nebijant pakenkti medžiams, o kai šaltis didesnis, geriau genėti tik sausas, negyvas šakas, nes nupjovus gyvą šaką pjūvio vietoje esantys syvai sušals ir sukels sutrūkinėjimus, trukdančius gyti žaizdai.

R. Žilinskas primena, kad kurį laiką genėti kai kurių medžių pavasarį ir vasarą neleido ir teisės aktai – genėti ir kirsti saugotinus medžius buvo draudžiama nuo kovo 15 d. iki rugpjūčio 1 d., intensyviausiu paukščių perėjimo metu. Šiuo metu draudimo genėti nurodytu laikotarpiu nebėra, suderintas turi būti tik kirtimas ir intensyvus genėjimas, kai pašalinama daugiau kaip 30 proc. medžio lajos.

„Dažniausiai vienu kartu norima nugenėti iki 20 proc. bendro medžio lajos tūrio, atskirais atvejais – iki 30 proc., kai yra šakų, kurios gali išdaužti langus, trukdo eismui. Nesant aiškaus poreikio genėti daugiau nei 30 proc. lajos yra pavojinga medžio gyvybingumui, tad joks save gerbiantis arboristas to nedarys. Jei visgi žmonės susiduria su tokiu poreikiu, būtų geriau, kad ne patys bet kaip genėtų, o kreiptųsi į profesionalus, nes tai bus saugiau ir medžiui, ir jo šeiminkui“, – akcentuoja pašnekovas.

Arboristas sako, kad didelė klaida yra genėti medžius su tam nepritaikytais įrankiais. Profesionalai medžius geni naudodami rankinius pjūklelius ir tam skirtus grandininis akumuliatorinius pjūklus, tad tokius įrankius turėtų naudoti ir savo medžius ar vaismedžius genintys gyventojai. Jei genėjimui naudojami medžių vertimui skirti benzininiai grandininiai pjūklai, tai medžiai ne genimi, o žalojami.

Jam antrina ir Simas Bairišauskas, bendrovės „Husqvarna“ ekspertas – darbas su nepritaikytais įrankiais ir žaloja medį, ir kelia grėsmę techniką naudojančiojo saugumui.

„Medžių šakų genėjimui skirti įrankiai yra lengvesni, mažesni ir manevringesni. Tokių akumuliatorinių grandininis pjūklų rankenos yra viršuje, tad juos patogiau paimti ir genėjimo metu pakreipti reikiamu kampu. Jų pjovimo juostos yra trumpos, tad lengva manevruoti tarp šakų, o grandinė yra smulki, kad pjūvis būtų labai siauras, lygus ir medis lengviau užsigydytų žaizdas. Genint su medžių vertimui skirtomis grandinėmis mediena išdraskoma, pjūvis gyja lėčiau ir ne taip tolygiai“, – komentuoja S. Bairišauskas.

Eglės viršūnė – netinkama kalėdinė puošmena

Kai kurie gyventojai artėjant Kalėdoms medžių genėjimo būtinumą bando suderinti su nauda – nugeni nereikalingas spygliuočių šakas, kurias vėliau naudoja šventiniams papuošimams. Pasak R. Žilinsko, tą daryti tikrai galima, tik svarbu žinoti kelias taisykles. Pirmoji – šakas reikia pjauti nuo apačios, o ne iš lajos vidurio.

„Medis laikomas stabilium, kai jo laja sudaro du trečdalius medžio aukščio. Tarkime, eglė ar pušis išaugs iki 15 metrų aukščio, tai jos laja turėtų sudaryti ne mažiau kaip 10 metrų. Turint tai omenyje šakas nuo apačios galima drąsiai nupjauti, nes jos vis tiek laikui bėgant nudžiūsis. Taip dar ir padėsime spygliuočiui, nes jam nereikės pačiam jį dziovinti. Svarbu nepjauti šakų iš lajos vidurio, nepriklausomai nuo to, kad ten jos mums gražesnės nei apatinės. Spygliuotis nėra lapuotis – jei šaka nulūžo ar buvo nupjauta, toje vietoje naujos jis nebeišaugins, liks „iškašta“ laja“, – perspėja „Husqvarna“ ambasadorius.

Taip pat svarbus ir šakos pjovimo vietos atstumas nuo kamieno. Pats medis parodo, kurioje vietoje reikia pjauti šaką – tai vadinamas šakos kaklelis, kur pasibaigia nuo kamieno einantis šakos sustorėjimas. Prie pat kamieno šakos pjauti negalima.

Jei su šakomis, pasak arboristo, paprastai problemų nekyla, tai kur kas sudėtingesnė situacija, kai sugalvojama kaip kalėdinę puošmeną nusipjauti sklype augančios didelės eglės viršūnę, tuo pačiu ir pažeminti medį.

R. Žilinskas perspėja geriau to nedaryti, nes taip eglė yra suniokojama ir pasmerkama ilgai kovai už būvį. Eglės viršūnę galima pjauti vos jai pasiekus norimą nuolatinį aukštį, o tada kasmet tame aukštyje karpyti naujas šakeles ir neleisti joms tįsti aukštyn. Bet negalima pjauti sumedėjusios suaugusios spygliuočio viršūnės.

„Eglės ir pušys, priešingai nei daugelis kitų medžių, neatsiagina viršūnių iš naujų atžalų. Jų šakos iš menturio, esančio arčiausiai pjūvio, tiesiog pradeda kilti aukštyn. Gali kilti viena šaka, dvi, trys – kaip medžiui šaus į galvą. Pjūvio vietoje mediena nebebus sveika, įsimes puvinys, kuris „snaus“, laukdamas tinkamos progos, kai pablogės medžio gyvavimo sąlygos, medis nusilps – tada puvinys pradės plisti. Tad norint nupjauti viršūnę, geriau pjauti visą medį, bet nežaisti su juo sveikata. Medis yra gyvas sutvėrimas ir turime su juo elgtis atsakingai, o ne kaip mums tuo metu norisi“, – aiškina arboristas.

Bendra nuotrauka su konkurso nugalėtojais

Pavyzdingai tvarkoma privati miško valda

Baigėsi 2022 metų „Pavyzdingai tvarkoma privati miško valda“ tradicinis konkursas, organizuotas Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacijos (LMSA) kartu su Aplinkos ministerija (AM). Šių metų konkursas vyko pagal 2022 metais pavasarį pakoreguotus ir patvirtintus valdos konkurso nuostatus, kuriuose didesnis dėmesys kreiptas į miško savininko iniciatyvas teisės aktams neprieštaraujančias, bet ir neprivalomas miško valdos pagerinimo priemones, ES paramos naudojimą, mokslo naujovių diegimą.

Renginyje, kuris vyko gruodžio 9 d., dalyvavo, sveikinimo žodžius tarė Europarlamentaras Juozas Olekas, Seimo Aplinkos apsaugos komiteto pirmininkė Aistė Gedvilienė, aplinkos ministras Simonas Gentvilas, AM Miškų politikos grupės vadovas dr. Nerijus Kupstaitis, AAD Miškų kontrolės departamento direktorius Tadeuš Ablačinskij, Žemės ūkio rūmų vicepirmininkas Algis Baravykas, kiti svečiai.

Konferencijos moderatorius – LMSA valdybos pirmininkas dr. Algis Gaižutis.

Gruodžio 9 dieną vykusios konferencijos „Miškas – žmogui, žmogus – miškui“ metu paskelbti ir apdovanoti kasmetinio tradicinio konkurso „Pavyzdinčiai tvarkoma privati miško valda“ nugalėtojai. Jiems įteikti konkurso nugalėtojų pažymėjimai, AM prizai ir aplinkos ministro padėkos. Įvairiose kategorijose ir nominacijose apdovanota 20 miško savininkų.

Prieš tai vykusiuose konkursuose didesni balai buvo skiriami toms valdoms, kuriose vykdyti pagrindiniai ar ugdomieji kirtimai, kreiptas dėmesys į ribines linijas.

Dabar, pakeitus konkurso nuostatus, daugiausia dėmesio buvo skirta į vykdytų darbų tikslingumą miškininkystės požiūriu, savanoriškus aplinkosauginius įsipareigojimus. Miško valda už savininko iniciatyvas galėjo sulaukti net 10 balų iš 40 galimų.

Šiais metais į 20 Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos įsteigtų prizų pretendavo tirdesimt trys valdos. Aktyviausi, kaip ir keletas pastarųjų metų, buvo miško savininkai iš Dzūkijos, tačiau pagrindinis apdovanojimas šiemet iškeliavo Šiaurės Lietuvos link – į Pakruojo rajoną.

» Pagrindinis I vietos Lietuvos Respublikoje nugalėtojas, 5 ha miško savininkas – VIDMANTAS VOLIKAS.

Vertinant šią valdą maksimalūs balai skirti už miško kirtimą ir atkūrimą, valdos sanitarinę būklę. Už savanoriškus aplinkosauginius reikalavimus skirti 4 papildomi, o savininko iniciatyvas – net 8 papildomi balai.

» Regionų nugalėtojais tapo: Alytaus – ANDRIUS ŽEMAITIS; Panevėžio – AURELIJUS BLAŽYS; Klaipėdos – DANUTĖ GRUZDIENĖ; Šiaulių – JUOZAS KANIŠAUSKAS; Utenos – KAZYS LUKAS ir ALGIRDAS LAURINAVIČIAI; Vilniaus – MARYTĖ HOFMANIENĖ.

» I kategorijoje, kurioje varžėsi valdos iki 5 ha, 1-ąją vietą pelnė ROMA STANKAITIENĖ; 2-ąją – JUOZAS POLITIKA, 3-ąją vietą, surinkę vienodą balų skaičių, pasidalino miško savininkai DOVILĖ ir VYTAUTAS GRAŽEVIČIAI ir REMIGIJUS VAITKUS.

» II kategorijoje, valdos nuo 5 ha, nugalėtoja tapo JUOZO RAŠKEVIČIAUS valda, 2-oji vieta skirta POVILUI BALEVIČIUI, kaip ir I-oje grupėje, 3-ią vietą užėmė taip pat dvi valdos: BENAS VASILIAUSKAS ir GIEDRIUS VAITKUS.

» III kategorijoje, kurioje varžėsi įmonės, 1-oji vieta skirta UAB „DZŪKIJOS MEDIENA“, 2-oji – UAB „LOG FOREST“, 3-oji – UAB „PAULO VERSLAS“.

Pagrindinis pirmos vietos nugalėtojas Vidmantas Volikas (antras iš dešinės) po apdovanojimo su A. Gaižučiu, J. Oleku ir N. Kupstaičiu

» Už savanoriškus aplinkosauginius įsipareigojimus skatinamasis prizas skirtas – UAB „DZŪKIJOS MIŠKUI“, o už jaunuolynų ugdymą ir tinkamą ES paramos panaudojimą – DALIAI ELIJOŠIENEI.

Renginio metu pirmą kartą demonstruotas LMSA trumpametražis filmas „Gerieji pavyzdinčiai tvarkomos privačios miško valdos pavyzdžiai ir gerosios patirties sklaida. Miško savininko-nugalėtojo istorija“. Filmą sukurtas pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „Techninė pagalba“ veiklos sritį „Lietuvos kaimo tinklas“ (elektroninės komunikacijos priemonės) gautą paramos finansavimą.

Antroje konferencijos dalyje LMSA Valdymo narys Gediminas Lastauskas skaitė pranešimą „Medienos rinkos esama situacija ir perspektyvos Lietuvos privačiuose miškuose“, BALTPPOOL prekybos skyriaus vadovas Vaidotas Jonutis analizavo Baltijos šalių medienos rinkos tendencijas.

Apskritojo stalo diskusijoje dalyvavo ir į klausimus atsakinėjo A. Gedvilienė, S. Gentvilas, N. Kupstaitis, V. Jonutis, A. Gaižutis.

Renginio dalyvių nuotaiką praskaidrino nuotaikingas jaunojo akordeonisto Rapolo Lastausko pasirodymas.

Parengta pagal LMSA inf.

Apskritojo stalo diskusija (iš kairės): V. Jonutis, S. Gentvilas, A. Gedvilienė, N. Kupstaitis, A. Gaižutis

Jungtinei atstovybei – penki metai

2023 m. sausio mėn. pabaigoje sukanka penki metai nuo 2018 metais pasirašyto susitarimo dėl Valstybinių miškų urėdijoje (VMU) veikiančių profesinių sąjungų Jungtinės atstovybės (JA) sudarymo. Kas tai yra ir kaip sekasi šiam VMU darbuotojus atstovaujajam organui, pakalbinome Jungtinės atstovybės įgaliotinių vadovę, Lietuvos miško ir miško pramonės darbuotojų profesinių sąjungų federacijos pirmininkę DIANĄ RAITELAITIENĘ.

Kokie šios profesinių sąjungų Jungtinės atstovybės sudarymo ir veiklos principai?

VMU veikiančių profesinių sąjungų jungtinė atstovybė – tai išeitis iš susiklosčiusios situacijos, kai į vieną darbdavį buvo apjungtos 43 įmonės, kur beveik visose veikė savarankiškos profesinės sąjungos – juridiniai vienetai. Susitarimą dėl JA sudarymo šiuo metu yra pasirašiusios 30 VMU veikiančios profesinės sąjungos ir LMPF, kurios tiesioginėje narystėje taip pat yra pavienių profesinės sąjungos narių, dirbančių VMU. Susitarimas dėl JA sudarytas realizuojant profesinių sąjungų siekį veikti kartu įgyvendinant socialinės partnerystės principus darbdavio lygmeniu bei sukurti prielaidas vieningam darbuotojų atstovavimui ir bendros pozicijos formavimui. JA – kolektyvinis organas, kurį šiuo metu sudaro 10 įgaliotinių.

Kaip apibūdintumėte VĮ VMU veikiančių profesinių sąjungų jungtinės atstovybės vaidmenį VMU priimant sprendimus darbuotojų klausimais?

VMU profesinės sąjungos šiuo susitarimu dalį funkcijų pavedė JA įgaliotiniams, t.

y. jas atstovauti rengiant ir pasirašant įmonės kolektyvinę sutartį bei jos pakeitimus, derinant įmonės struktūros pakeitimus, darbo vietų optimizavimą, grupės darbuotojų būtinųjų darbo sutarties sąlygų pakeitimus, įmonės darbo užmokesčio sistemą ar jos pakeitimus, įmonės pelno rezervo darbuotojų kultūriniais, sporto, ugdymo tikslams panaudojimą bei dalyvauti informavimo ir konsultavimo procedūrose dėl įmonės vietinių norminių teisės aktų patvirtinimo ar keitimo, dėl darbuotojų saugos ir sveikatos priemonių įgyvendinimo įmonės mastu, grupės darbuotojų atleidimo atveju, verslo perdavimo (reorganizacijos) atveju bei kitais svarbiais visiems įmonės darbuotojams klausimais. Apie savo veiklą susitarime dalyvaujantys profesinės sąjungos JA privalo nuolat informuoti elektroniniais laiškais, LMPF tinklapyje, LMPF FB paskyroje ir LMPF tarybos posėdžiuose, tartis su jomis priimant sprendimus.

Noriu akcentuoti, kad JA įgaliotiniai dirba visuomeniniais pagrindais, be jokio finansinio atlygio ir materialinės naudos, tam skirdami daug asmeninio laiko. Gilinantis į teisės aktus, tenka konsultuotis su specialistais teikiant kvalifikuotus siūlymus deri-

namiems dokumentams ir tvarkoms, kad VMU priimami sprendimai ar vidaus teisės aktai būtų teisingi bei naudingi tiek įmonei, tiek jos darbuotojams. Tai – savotiška neatlygintina keleto žmonių savanorystė vardan visų įmonės darbuotojų gerovės, už kurią tiems žmonėms reikėtų tarti nuosirdų aciu.

Kokius drauge su VMU administracija nuveiktus darbus išskirtumėte kaip svarbiausius?

Reikšmingiausias JA ir VMU administracijos bendras darbas – 2018 metų pabaigoje pasirašyta VMU Kolektyvinė sutartis. Tai labai svarbus bei socialiai atsakingas dokumentas, kuriame susitarta dėl papildomų lengvatų darbuotojams, įskaitant finansinę paramą ir skatinimą bei kitas nuostatas, geresnes nei numato LR teisės aktai. Įmonės Kolektyvinės sutarties galiojimas kitais metais baigsis. Reikės pasirašyti naują sutartį arba tartis dėl esamos pratęsimo. Tikime, kad dabartinė VMU vadovybė ne tik išlaikys esamą socialiai orientuotą kryptį, bet įgalins ir naujų paskatų darbuotojams, ugdant jų lojalumą įmonei. Prie kitų svarbesnių darbų priskirtume paskutiniams metais pasiektą bazinių atlygių ir vienetinių įkainių didinimą, pareiginių nuostatų atnaujinimą, išgryninant darbuotojų funkcijas bei suvienodinant įvairius veiklos procesus.

Šio momento pagrindiniai darbai – kiek įmanoma teisiškai ir socialiai teisingesnės VMU girininkijų, buhalterinės apskaitos ir viešųjų pirkimų skyrių pertvarkos, gerokai vėluojančio įmonės darbuotojų saugos ir sveikatos komiteto veiklos pradžia bei eilė kitų einamųjų darbų, dėl kurių JA su įmone vadovybe bendrauja nuolat. Artimoje ateityje būtina tobulinti šiuo metu VMU taikomą darbo užmokesčio sistemą, mažinti atlyginimų atskirtį tarp regioninių padalinių specialistų ir VMU centrinės administracijos darbuotojų. Norėtūsi, kad vadovybė labiau vertintų regioninių padalinių darbuotojų veiklą, didelius jų darbo krūvius bei indėlį į galutinį įmonės rezultatą.

Vasarą Anykščiųiuose su kolegomis iš Latvijos

VMU darbuotojų reikalus tenka spręsti ir su Aplinkos ministerijos vadovais

Kaip vertinate VMU kaip darbdavį sprendimų priėmimo operatyvumo, bendravimo lankstumo ir panašiais aspektais?

VMU – valstybės valdoma įmonė, kurios tikslas – ne tik pelnas. Viena iš VMU deklaruojamų misijų – būti stabilium ir patikimu darbdaviu visuose Lietuvos regio-

pritraukimas net į atokiausius įmonės regioninius padalinius.

Taip pat norėtusi, kad JA turėtų galimybę dalyvauti visuose veiklos optimizavimo sprendimų procesų etapuose, ypač pradinuose, o ne vien tik galutinėje derinimo stadijoje. Taip būtų išvengiama nesusipratimų, skirtingo teisės normų traktavimo, o procesai vyktų

Daug Jungtinės atstovybės konsultacijų ir derybų vyksta per nuotolį

nuose, pas kurį kiekvienas darbuotojas yra gerbiamas, vertinamas, jam tinkamai atlyginama už jo darbą, siekiama suburti stabilų darbuotojų kolektyvą. Tenka konstatuoti, kad pasirinkta darbo vietų optimizavimo kryptis, nuolat mažinant darbuotojų skaičių periferijose ir atitinkamai didinant darbo krūvius liekantiems, ne visada proporcingai įvertinama atlygio prasme. Įvertinus įmonės dydį, jos reikšmingumą Lietuvai ir gaunamas pajamas, norėtusi, kad VMU atlyginimų mediana neatsiliktų nuo šalies vidurkio bei konkuruotų su privačiame miškininkystės sektoriuje mokamu darbo užmokesčiu. Tai įgyvendinus išsispęstų kvalifikuotų jaunų darbuotojų, tiek specialistų, tiek darbininkų,

operatyviau. Norėtume, kad darbuotojų atstovai turėtų daugiau informacijos apie įmonės pelno rezervo, skirto darbuotojų kultūros, sporto ir ugdymo tikslams panaudojimo

planavimą bei faktišką įgyvendinimą, kaip tai numatyta Kolektyvinėje sutartyje. Dar norėtusi pozityvesnio požiūrio į pačias profesines sąjungas, jų atstovus. Įmonės vadovybė su jungtinės atstovybės derybininkais bendrauja kaip su lygiaverčiais partneriais, tačiau dalies vidurinės grandies vadovų požiūris tiek į profsąjungiečius, tiek į jų veiklą yra skeptiškas.

Profsąjunginį darbą VMU galiu palyginti su savo asmenine patirtimi daug metų dirbant profesinės sąjungos pirmininke AB „Grigeo“. Tiesioginis darbas toje įmonėje ir asmeninė patirtis paneigė visuomenėje vyraujančią skeptišką požiūrį į socialinį dialogą privačiame versle. Vadovybės požiūris į profesines sąjungas ir pačius darbuotojus buvusioje darbovietėje buvo ir yra labai pozityvus. Vadovybė su profesine sąjunga tariasi visais klausimais, kurie yra aktualūs darbuotojams. Susitarta dėl motyvuojančios darbo užmokesčio sistemos, papildomų naudų, ypač didelis dėmesys skiriamas darbuotojų saugai ir sveikatai, teisės aktų derinimas paprastesnis ir operatyvesnis.

Gerąją socialinio dialogo patirtimi su miškininkų profesinėmis sąjungomis nuolat dalinasi mūsų partneriai – Skandinavijos šalių profsąjungos. Šiai dienai galima tik pavydėti danams, norvegams ir švedams jų kolektyvinių sutarčių turinio, darbdavių darbuotojams taikomų sveikatingumo, paramos jaunoms šeimoms ir kitų programų. VMU vadovybė ir joje veikiančios profesinės sąjungos turėtume išsikelti bendrą siekį, kad VMU taptų viena iš socialiai atsakingiausių įmonių šalyje. Tam tikrai turime puikius žmogiškuosius išteklius ir finansines galimybes.

Naudodamasi proga LMPF vardu sveikinu visus miškininkus su Kalėdomis, Naujaisiais metais! ... kad 2023 metais nestigtų sėkmės ir laimės, o sudėlioti tikslai būtų įgyvendinti neskubant, bet kantriai, tvirtai ir iki galo! Gerų metų JUMS!

Miškininkai morališkai palaikė streikuojančius Vilniaus viešojo transporto darbuotojus

LIETUVOS MIŠKŲ PAUKŠČIAI.

Juodagalvė sniegėna (*Pyrrhula pyrrhula*)

SELEMONAS PALTANAVIČIUS

Daugelis šventai tiki, kad viską žino apie sniegėnas, nes jos... atneša žiemą ir sniegą, nes pačios tuo metu pasirodo iš šiaurės. Tikroji tiesa yra kitokia: viena iš trijų mūsų faunos sniegečių – juodagalvė – gyvena sėsliai, migruoja, todėl stebima visus metus.

Šiek tiek apie kitas dvi mūsų sniegėnas...

Raudongalvė sniegėna yra tikrasis vasaros paukštis, iš žiemaviečių parskrenda gegužės viduryje, o rugpjūtį jau išskrenda – apie žiemą ir sniegą ji tikrai nežino nieko. Pušinė sniegėna – labai reta iš šiaurės. Ją teko matyti tik vieną kartą, 1975 m. sausį. Ir kitiems stebėtojams tokie susitikimai su šia rūšimi gali būti vienietiniai...

Juodagalvė sniegėna turi lyg du savo įvaizdžius: rudenį, žiemą ir pavasario pradžioje tai labai ryškus, visur stebimas paukštis, o nuo pavasario vidurio iki rudens – slapus, matomas tik atsitiktinai. Tą lemia sniegėnos būdas perėjimo metu, kai paukščiai neatskleidžia savo buvimo vietos ir lizdo. Tada jas gali pamatyti atsitiktinai – renkančias lesalą ar prie balutės atskridusias atsigeriti. Patinėlis lizdo teritorijoje čiučia, jo giesmė nerišli, iš daugelio motyvų. Sakoma, kad sniegėnos gali „pasiskolinti“ kitų paukščių giesmių motyvus, tačiau gamtoje to girdėti neteko, gali būti, kad taip būna šiuos paukščius laikant nelaisvėje.

Sniegėna – gražus paukštis. Kresną kūno sudėjimą dar labiau paryškina gausios plunksnos – sniegėna atrodo pasipūtusi. Jos galva didelė, o snapas trumpas ir masyvus, pritaikytas aižyti sėklas, laupyti pumpurus. Nors sniegėna sveria apie 30 gramų (palyginimui – varnėno svoris apie 80 gramų), tačiau ją įsivaizduojame kur kas didesnę.

Juodagalvėms sniegėnoms būdingas lytinis dimorfizmas: patinėlio apatinė kūno pusė raudona, o patelės pilka. Abiejų lyčių paukščiai turi juodas „kepuraites“, pilkas nugaras, baltą antuodegį ir pilvą, o sparnuose – po baltą juostelę. Lizdą palikę jaunikliai panašaus sudėjimo, tačiau neturi juodo viršugalvio, yra šviesiai pilkšvi ar rusvi. Rudens pradžioje jie šeriasi ir savo „vaikišką“ apdarą pakeičia į tikras, spalvingas sniegėnos plunksnas.

Perinti populiacija vasarą slapi ir negarsi. Dabar nevykdomi jų tyrimai, tačiau tikėtina, jog tai yra už daugelį mūsų įprastų paukščių retesnė rūšis. Situacija pasikeičia jau rudeninės migracijos metu – rugsėjį ir spalį. Nemažai juodagalvių sniegečių praskrenda pro mūsų kraštą, atskridusios vėliau, dažnai – jau lapkritį, lieka visai žiemai. Tai – šiauriniai paukščiai, Lietuvoje radę pakankamai maisto. Jos klajoja 5-6 mėnesius, o aptikusios sodus, uogynus, apsistoja ilgam, kol nesulesami visi užsilikę vaisiai ar uogos. Ko gero, šis faktorius yra bene svarbiausias vertinant sniegečių sankaupas.

Vasarą, jauniklių auginimo metu, juodagalvės sniegėnos renka vabzdžius, nes kitas maistas paukščiukams būtų per grubus. Tačiau suaugę paukščiai tuo metu lesa ir jaunus lapus, pumpurus, ūglius. Vasaros gale jų racione yra išimtinai augalinis, vėliau – tik „vaisinis“

AUTORIAUS nuotrauka

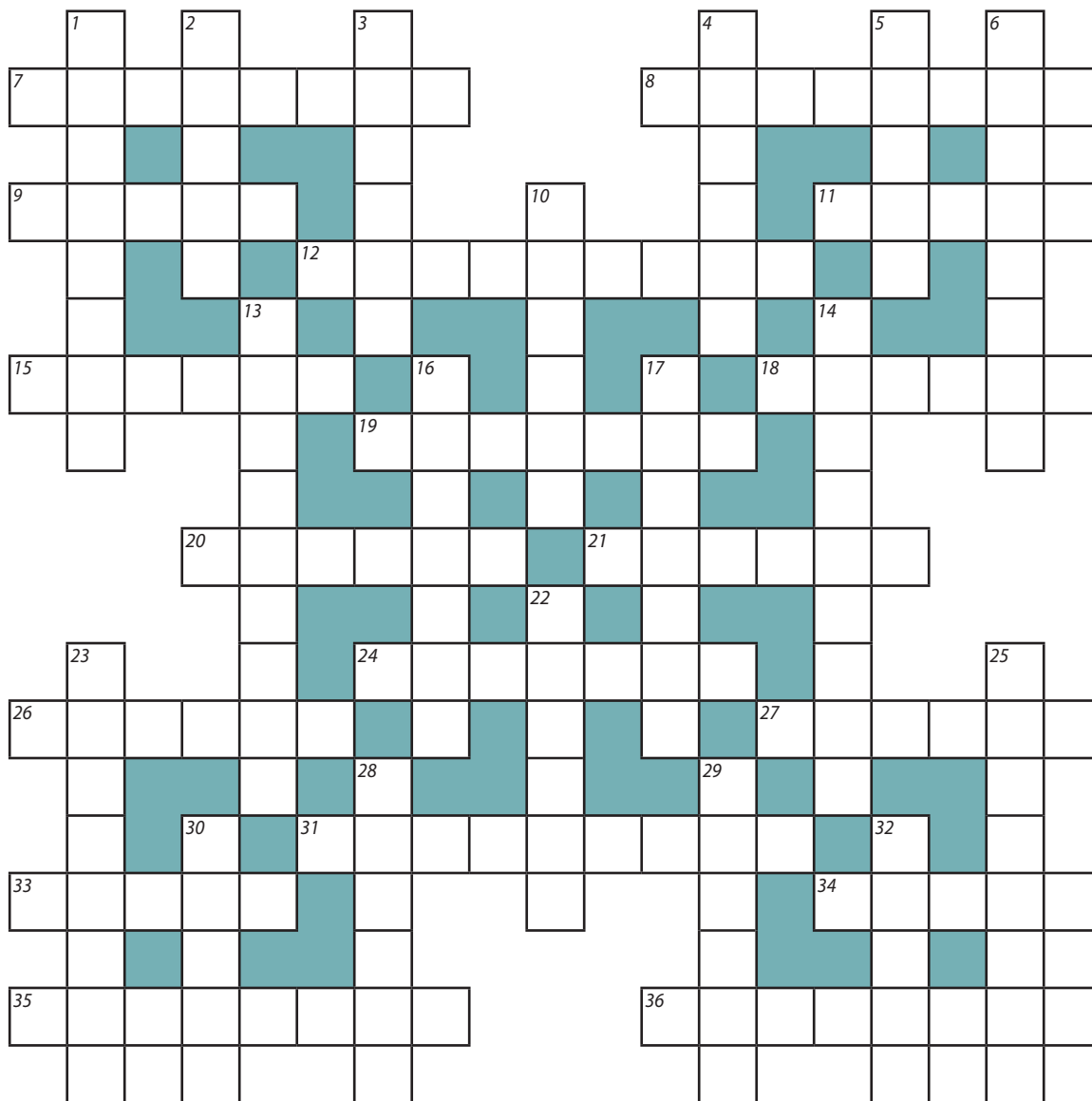
ir „grūdinis“ lesalas. Sniegėnos mėgsta lukšteni įvairių žolių sėklų dėžutes, galveles, vaisius. Įdomu, kad daugelio vaisių minkštosios dalies nelesa, ją prakneibę išmeta, o traisko ir lesa tik vaisių viduje esančias sėklas. Todėl sniegėnos nesidomi soduose ar miške užsilikusiais obuoliais, bet su malonumu nulesa šermukšnius, gudobėles, aronijas. Profesorius Tadas Ivanuskas juodagalvę sniegėną laikė patikliu, kartais net kvailoku paukščiu ir aiškino kodėl: jos dažnai įsivelia į kitiems paukščiams statomas kilpas, o po šūvio dažnai tik apsuka ratą ir vėl leidžiasi į tą pačią vietą. Tiesa, visa tai – iš beveik 100 metų senumo patirčių, nes šiandien juodagalvės sniegėnos labiausiai nukenčia žūdamos atsitrenkusios į langų stiklą. Nemažai jų sumedžioja paukštvanagai, nes tokį ryškų, pastebimą ir nemokantį slapstytis (čia kalbama apie žiemos sąlygas) grobį jiems nutverti lengva.

Kur peri mūsų juodagalvės sniegėnos? Joms patinka jaunuolynai, pietų Lietuvoje – miškapiėvės su kadagiais. Lizdai būna eglutėse, kadagiuose – tai nerišlūs statiniai, atrodantys plokšti. Guolis išklojamas kerpėmis, augalų šakelėmis ir žvėrių plaukais (šeriais). Dėtyje būna 4–6 kiaušiniai, kuriuos dvi savaites peri viena patelė, o patinėlis ją lizde matina. Kurį laiką patelė patinėlio jai atneštu lesalu šeria ir išsiritusius jauniklius, vėliau juos maitina jau abu tėvai. Lizde jaunikliai išbūna 15–18 dienų. Per vasarą sniegėnos išveda 2 vadas.

Kokia yra juodagalvės sniegėnos populiacijos būklė? Neturime jokių tyrimų, pagal kuriuos galėtume ką nors pasakyti apie populiacijos dydį ir būklę. Ar šiai rūšiai kuo nors galima padėti? Pati geriausia pagalba – paukščių lesinimas žiemą, taip pat jų mitybai tinkančius vaisius vedančių augalų sodinimas.

Mozaika

Sudarė Ona GYLIENĖ

Vertikaliai: 1. Jūrinis burlaivis su antstatais priekyje ir laivagalyste. 2. Viena svarbiausių indų religinės filosofijos sąvokų, reiškianti žmogaus veiksmų per visą jo egzistenciją visumą. 3. Paukštis ir miestas Šiaurės Lietuvoje, kuris anksčiau vadinosi Dabikinė. 4. Pleištas ar guma, odos rėželis, kalami po batų kulnu. 5. Ožio kailis. 6. Slyvų uogienė. 10. Vandens riešutas. 13. Ledo žvakė pastogėje. 14. Pagal Madrido botanikos sodo vedėjo pavardę pavadintas graižaziedžių šeimos vienmetis augalas. 16. Vynmedžio uoga. 17. Kristaus gimimo šventė. 22. Gražus vabaliukas, dar vadinamas dievo karvute. 23. Ant rankos maunamo papuošalo mažybinė forma. 25. Dekoratyvinės dailės rūšis, dailės kūrinys iš spalvoto stiklo. 28. Iš atskirų muzikinių kūrinių ar jų dalių sukomponuotas vienas muzikinis kūrinys. 29. Porinė ilga medinė lentelė čiuožti sniegu. 30. Operacijos metu suformuota dirbtinė išangė. 32. Metų laikas, einantis po vasaros.

Kryžiažodžio, išspausdinto žurnalo „Mūsų girios“ 2022 m. Nr. 11, atsakymai:

Vertikaliai: 1. Padargas. 2. Abaka. 3. Gandas. 4. Kiltas. 5. Peras. 6. Pistonas. 10. Skalda. 13. Girinukas. 14. Labanoras. 16. Kazanas. 17. Blankas. 22. Fanera. 23. Mandatas. 25. Vingiris. 28. Kaladė. 29. Parama. 30. Ikrai. 32. Gojus. **Horizontaliai:** 7. Gambitas. 8. Piliėtis. 9. Markė. 11. Tauta. 12. Karakalas. 15. Kandis. 18. Mastas. 19. Bandelė. 20. Snobas. 21. Angina. 24. Batatas. 26. Šaržas. 27. Gailis. 31. Patarimas. 33. Valka. 34. Votis. 35. Barakuda. 36. Smaguris.

Horizontaliai: 7. Labai nuodinga, ilga, dažnai ryškių spalvų marga Pietų Amerikos gyvatė. 8. Pavažos mažybinė forma. 9. Gerovės, pasitenkinimo, džiaugsmo būseną. 11. Lietuvos poetas, publicistas, vertėjas, visuomenės veikėjas. 12. Kalėdų senelio palydovė. 15. Atskira paviršiaus dalis. 18. Lietuvos grybų sostinė. 19. Smulkių miltų nemažas kepinys. 20. Javo daigas iki krūmijimosi. 21. Erikinių šeimos miškų ir pelkių uogakrūmis, vedantis mėlynas uogas. 24. Daržo ir laukų augalai aukštu stiebu bei dideliais žiedais. 26. Mąstymo veiksmas. 27. Grauzikas, paplitęs Centrinėje Amerikoje, Pietų Amerikoje. 31. Vieta čiuožti. 33. Namų ir šeimos deivė. 34. Konkurso, rinkimų kita dalis. 35. Kirmėlė kitaip. 36. Už orą sunkesnis orlaivis.

Šio kryžiažodžio atsakymus paskelbsime kitame žurnalo numeryje.

Miestelis vakaruose Tazacorte.
Pagrindinė Šv. Mykolo aikštė

Apie Kalėdas, Kanarus ir gyvenimo vertybes

EGLE JANULEVIČIŪTĖ-GUIMERA

Penktošios Kalėdos saloje! Jau puošiau kanariškas pušis, magnolijos šaką, palmes ir bambuko lazdas, tačiau nuoširdžiai pasiilgstu tikrų žaliaskarių. Iki lubų, su vaikystę menančiais spalvotais stiklo burbulais ir lemputėmis. Tačiau gyvenamoji aplinka, kurioje nėra nei žiemiško šalčio, nei sniego, trina tradicines lietuviškas Kalėdas iš atminties. Nesipriešinu tradicijų pokyčiams – juk svarbiausia yra vidinė būseną ir šilumą tarp žmonių, vieta dieviškai šviesai širdyje.

Tazacortes aikštės maketas savivaldybės prakartėlėje

AUTORĖS nuotraukos

Apie La Palmą jau beveik viską išpasakojau, išrodžiau, nors kas kart vis bandau atrasti naujų bei įdomių faktų apie šią nepaprastą salą, apie joje gyvenančių žmonių kasdienybę, apie gamtos grožį bei vandenyno mėlę. Vis daugiau mokslininkų rašo apie tai, kad čia būta pradingusios Atlantidos, kad atlantai – tiesioginiai vietinių guančių, ispanų konkistadorių išnaikintų XVI amžiuje, palikuonys. Jei leistis gilyn į salos paslaptis, kurios visai ne paslaptys, o gryna geologija, pasirodo, giliai vandenyne „Sėkmės salų“ (Kanarų salos anksčiau taip buvo ir vadinamos „Sėkmės salos“) istorija turi ir praeitį, ir ateitį. Kadaise, kai dabartiniai Kanarai dar tik formavosi Atlanto dugne, šalia dabartinės Lanzarotės ir La Graciosos, kurios, beje, vienos seniausių iš aštuoneto, buvo kitos salos, taip vadinamos Kanarų „salos motinos“. Po kokių trisdešimt milijonų metų turistų pamėgti dabartiniai šiltieji Kanarai nuigrims dugnan, o iškils kitos, „salos dukros“, kurios jau dabar pradeda savo gimimo istoriją. Lėtą, ilgaamžę, bet užtikrintą. Uolėta salų žemė tik žmogaus akimis žvelgiant atrodo nebyli, nejudanti ir be gyvybės. Čia visuomet veržėsi ugnikalniai, vieni kitus uždengdami naujais lavos sluosniais. Ir šalia ugnikalnių gyveno žmonės, kurie suprato gamtos reiškinių kalbą bei prasmę.

La Palma savo mistika traukia drąsiausius gyvenimo spalvų bei eskančius pasaulio keliautojus. Ji kaip buvo, taip ir liko, kone mažiausiai

turistų lankoma Kanarų sala, kaip ir kitos dvi mažosios sesės La Gomera ir El Hierro. Kaip ir kiekvienas šventos Žemės lopinėlis, La Palma turi savo stiprią energiją. Kiekvienas, atvykęs į salą, gauna ypatingą, tik jam skirtą „Sėkmės salų“ paženklinimą. Gal todėl turistų ir ne daug? Juk ne visada palaiminimas nukrinta ant galvos laimingu loterijos bilietu ar grikių maišu. Kartais tam, kad atsivertų nauja, reikia palikti visą kupetą seno. Kartais reikia net susirgti, kad pasveikus gebėtum pažvelgti naujai. Dažnai laimingų pokyčių kaina yra didesnė už mūsų drąsą, už mūsų sukauptą turtą, už jaukiai nusistovėjusią kasdienybę, kurioje visada yra riekė duonos bei šioks toks stabilumas. „Et, kažkaip nugyvensim“, sakom nesusimąstydami, lyg būtų kažkas vertingiau už patį gyvenimą.

Po pusšesčių emigracijos metų galiu drąsiai dalintis ne tik puikiomis atostogų rekomendacijomis, ispaniško turizmo apžvalga bet ir atrastais „gyvo“ gyvenimo receptais. Niekas neateis ir nepavers gyvenimo svajone. Pas Dievą yra tik mūsų rankos bei kojos, o galvoje – puikus kompiuteris, kuriuo reiktų naudotis pagal paskirtį.

Pirmas patarimas, kad maža svajoti, reikia kažkiek ir veikti – mažais žingsneliais judėti užsibrėžtų svajonių kryptimi. Bent laišką Kalėdų seneliui parašyti ir išlieti tikruosius troškimus. Juk metų sandūra – stebuklų metas.

Yra toks posakis, kurį žinome visi, bet retas kuris pritaikome savo gyvenime. Jis banalus, bet tuo pat metu – genialus. „Nori pakeisti pasaulį – pakeisk save“.

Kam save keisti, sakysite. Na, jei bent 10 kartų per pastarąjį pusmetį esate burbėję ant valstybės, politikų, bankų, gydymo ar švietimo sistemos ar viso velniopriedančio pasaulio – jau esate juo nepatenkintas. Vadinasi, norėtumėte, kad būtų kitaip. Vadinasi, norėtumėte, kad kažkas pasikeistų. Vat ratas ir užsidarė. Tačiau ant pokyčių darbo stalo – tik aš pats. Vėl sakysite – nuo ko pradėti.

Yra dar yra vienas geras posakis: „Turime du gyvenimus. Antrasis prasideda tuomet, kai suvokiame, jog gyvenimas vis tik yra vienas“. Vertybių perstatymo metas. Dabar. Ir pirmame plane vėl tik aš vienas. Kaip gimimo ar mirties akimirką. Gal net savotiškai dabar ir mirštame bei gimstame iš naujo. Todėl taip skauda. Dėl savų, dėl namų, dėl pinigų, dėl sveikatos. Jau rašiau apie Nobelio premijų laureatus ir jų išradimus. Tikri stebuklai. Tačiau plačiai medijų neapkalbėtų išradimų yra kur kas daugiau. Jau įrodyta, kad egzistuoja... Dievas! Ir jis, pasirodo, ne senis su barzda ant debesies. Tai energijos banga. Tai šviesa. Iš jos susikūrė pasaulis. Kiekvienas savyje turime po lašą tos šviesos. Giliai širdyje tą žinome, jaučiame. Kai kas net išdrįsta jos savyje ieškoti. Tai ir yra „pakeisk save“.

Mes įgalūs valdyti savo įpročius, galime juos keisti. Pakeitę įpročius – keičiame savo charakterį. Pakeitę charakterį – bingo! Būsime pakeitę save. Klišinys mąstymas ir tingus, nesąmoningas vartojimas to, ką reklamuoja televizija ir kitos informacinės medijos, kiša koją sąmoningam pasirinkimui. Gyvenime nebeliko paties gyvenimo. Tik kažkieno sustatytos dekoracijos bei komandos, kur galima, o kur negalima. Jei neminėti politinių reikalų, ar dar geriau – apie pinigus. Apie grynus šlamančius pinigus, kuriuos tiesiog naglai plešia žmogui iš rankų, stumdami į įmantriausių prietaisų ekranuose matomus skaitmeninius eurus. Tegu tie, kas tai stumia, žiūri į mus pro grotuotus langus, o mes juos matome dryžuotais marškiniiais. Bet neduok Dieve pasipriešinti! Baimė prarasti stabilumą, komfortą, baimė bandyti kažką naują nekenciant seno, nenoras keisti tų pačių savo įpročių – pagals šiandienos vežimo ratuose. Ai, pakentėsime, gal viskas savaime susidėlios. Savaime tik sudyla, sunyksta ir prapuola.

Saloje daug kas laukia kol viskas sugrįš į savo vietas ir taps kaip buvę. Net valdžia to neva laukia. Savivaldybių prakartėlės, kalėdinės lenktynės kuriame kaime įžiebs daugiau įmantresnių girliandų, renginiais perkrauta kalėdinė savaitė, Trijų Karalių dovanų pirkimo bumas ir, tarsi netyčia, nežymus tų pačių skaitmeninių pinigų, virtualių kodų, bilietų pirkimo svetainių, kuriose perkant bilietą už 10 eurų, reikia suvesti visus asmeninius duomenis, diegimas. Neskaičiuojant, kad iš tų 10 eurų bankas nulupo tris mokesčius. Lieka kaip žydui biznis nuo virtų kiaušinių – karštas vanduo. Ir tylime tolerancijos šypsena pasipuošę. Mėgaujamės kuriama kreivų veidrodžių realybe tarsi vištos lapių prižiūrimejoje vištidėje. Lyg šilta ir jauku, prie smarvės kvapo pripratome, nebesmirda, duonos ir reginių per akis, net nematome kaip prieš mus, mūsų pačių rankomis gudriai persitvarko gyvenimo erdvės. Kaip greitai artėja lapės.

Tačiau yra ir gera žinia. Neginčijamai esame gamtos dalis. Miškininkai tą kartuoja kiekvienos profesinės šventės metu ir net kasdienybėje. Jeigu smegenų vingius panaudoti pagal paskirtį, suprastume, kad ta pati energija, iš kurios Dievas sukūrė pasaulį, sukurta visa gamta ir mes, žmonija, kaip vyšnia ant torto. Visa pasiduoda gamtos, Visatos, fizikos dėsniams. Kai lapių privista tiek, kad populiacija tampa nebevaldoma, medžiotojai neleis sumeluoti, ateina vilkai.

Baigiantis neeiliniams 2022-iesiems ir prasidedant visiškai nežinomiems 2023-iesiems metams, labiausiai tinkantis palinkėjimas būtų, aišku be palinkėjimo visada turėti pakankamai šlamančių kišenėje, artimų draugų ir tvirtą sveikatą, nebūk višta, skaityk, galvok, rinkis ir nebijok skristi. Net jei sakė, kad višta to negali. Jie tiesiog nematė. Gink savo lizdą, vištidę, žemę kurioje ji stovi. Net višta, kai jai pačiai ar jos lizdui gresia pavojus, tampa tikru vilku.

Sostinės Santa Cruz de La Palma savivaldybės prakartėlė tarsi dykuma, kurioje šventoji šeima daug kukliau įsitaisiusi

Šventoji šeima El Paso parke

Parko prakartėlėje yra ir muzikantų

Miestelyje El Paso prakartėlė įrengta parke. Žmogaus dydžio manekėnai užsiėmę kasdieniais darbais

Edvardas Bielskis

1972 09 29 – 2022 12 08

*Miškas ūžia, verkia, gaudžia;
Vėjas žalią medį laužo;
Nuliūdymas širdį spaudžia,
Lyg kad replėmis ją gniaužo.
Girios tamsios, jūs galingos,
Kur išnykote?*

/Maironis/

Gruodžio 8 dieną netekome brangaus vyro, tėvelio, sūnaus, brolio, draugo, kolegos **EDVARDO BIELSKIO** – VĮ Valstybinių miškų urėdijos Tauragės regioninio padalinio vadovo. Jam buvo tik 50.

Edvardas gimė Tauragėje 1972 m. rugsėjo 29 dieną. 1979–1991 m. mokėsi Tauragės 2-ojoje vidurinėje mokykloje. 1992–1995 m. Lietuvos žemės ūkio akademijoje įgijo miškotyras bakalauro laipsnį. Studijuojant magistrantūroje rinkosi medžioklės žinovo specializaciją, tačiau pasuko savo gyvenimą miškininko praktiko keliu. 1997 m. su šeima grįžo į gimtąją Tauragę ir pradėjo dirbti VĮ Tauragės miškų urėdijos Pužiškės girininkijos miško meistru, vėliau – girininko pavaduotoju. 1998–2007 m. paskirtas Ringių girininkijos girininku. 2007–2010 m. dirbo VĮ Tauragės miškų urėdijos urėdo pavaduotoju medienos ruošai ir prekybai, 2010–2013 m. VĮ Tauragės

miškų urėdijos urėdo pavaduotoju, 2013–2017 m. VĮ Tauragės miškų urėdijos vyriausioju inžinieriumi. 2017 m. paskirtas VĮ Tauragės miškų urėdijos laikinai einančiu pareigas miškų urėdu. Formuojant VĮ Valstybinių miškų urėdiją ir pertvarkant buvusias miškų urėdijas į regioninius padalinius, kandidatavo į Tauragės padalinio vadovo pareigas ir 2018 m. buvo paskirtas laikinai eiti VĮ VMU Tauragės regioninio padalinio vadovo pareigas.

Edvardas Bielskis puikiai pažinojo padalinio darbuotojus, žinojo jų kompetencijas ir nuolatos ieškojo geriausių sprendimų darbuotojų atžvilgiu. Edvardas buvo atsakingas, reiklus, sąžiningas ir charizmatiškas vadovas, nuolat siekė tobulėti pats ir mokėjo paskatinti, padrausinti veikti kitus.

Edvardas miškininko profesijos mokėsi Kaune, Lietuvos žemės ūkio universitete. Būtent ten augo kaip specialistas ir žmogus, dėdamas pagrindus savo profesinei veiklai. Puikiai gebėjo derinti mokslą ir studentavimą, ypač stiprus buvo matematikoje, turėjo išskirtinius kursiuokus. Jo bendrabučio kambaryje nuolat būrėsi žmonės, kurie ten galėdavo pernakt diskutuoti, filosofuoti. Skambėjo dainos ir nuoširdus bendravimas. Draugų buvo laikomas labai

draugišku, filosofišku, tiesiog pavergdavo savo žemaitišku santūrumu.

Edvardas jausdavosi laimingas tarp jį vertinančių kolegų bei draugų, bet visuomet išsaugodavo ir savo poreikį būti vienetu, mėgėdavosi akimirkomis, kai galėdavo pabėgti į mišką ir ten pabūti vienas, apmąstyti, planuoti. Tuo jam ir patiko, rodėsi prasmingas miškininko darbas: kantriai stebėti mišką, profesionaliai įvertinti, suplanuoti reikiamus atlikti darbus – nuoseklus darbas dėl rytojauš, ilgalaikių rezultatų siekimas. Edvardas džiaugėsi talkomis, bendra veikla puoselėjant miškus, ypač kai prisijungdavo jaunimas, mylintys gamtą žmonės.

Edvardas labai vertino šeimą – žmoną Dianą ir vaikus Gabrielę, Vakarį ir Aleksandrą, buvo ryškus autoritetas, mylintis ir mylimas vyras bei tėtis. Nemėgo būti giriamas ir pats tuščiai pilstyti pagyras, tačiau savo rūpesčiu užsitarnavo jį pažinusiųjų meilę ir pagarbą. Jis nuoširdžiai domėjosi artimųjų, draugų, kolegų džiaugsmiais ir rūpesčiais, niekada neatsisakydavo padėti, patarti. Edvardas mokėjo pažvelgti į pasaulį kitaip, ne tik standartiniu, buitiniu lygiu. Ieškodavo pašnekovų, bet niekuomet neprimedavo savo nuomonės, mėgdavo išklaudyti, iš pokalbių pasisemti naujų idėjų. Jis visuomet turėdavo planą, kaip švęsti gyvenimą. Apie krizes sakydavo: „Jos ateina, bet nėra neįveikiamos.“ Vengdavo konfliktų, nes manė, kad dramatos, karštos emocijos neleidžia racionaliai mąstyti. Jis savo mintis stengėsi paversti veiksmais, kūrė teigiamas emocijas. Išmokė ne prašyti Dievo malonės nelaimėje, bet padėkoti: „Ar dar ko daugiau galima norėti? Gi visko ir taip turime.“

Be Tavęs, Edvardai, pasaulis tapo truputį liūdnesnis, truputį sudėtingesnis, jausmai sunkūs ir slegiantys. Tačiau Tavo šviesa visuomet išliks mūsų atmintyje ir širdyse.

Parengė dukra Gabrielė BIELSKYTĖ

ATSIMINIMAI

Kęstutis Kinderis, VMU Tauragės RP girininkijos girininkas:

Dirbti su juo eidavau kaip į šventę. Tai buvo reto gėrio žmogus. Ir netušciažodžiaudavo, ir visada logiškai rasdavo sprendimus net ir sudėtingose situacijose, ir tiesiog šiltai pasikalbėti su juo būdavo malonu. Ne tik man. Visiems mums, Edvardo kolegoms. Pagalvoju: kad daugiau tokių žmonių šioje žemėje būtų. Ir dabar, kaip ir kaskart iškilus sunkumams, atsimenu jo žodžius: „Dar gyvenimas nesibaigė. Į priekį reikia žiūrėti“.

Mindaugas Petraitis, VMU Tauragės RP girininkijos girininkas, mokslų draugas:

Edvardas buvo ramus, taktiškas žmogus, niekada nieko neįžeisdavo – tokį jį prisimenu nuo studijų laikų. Iš tiesų buvo labai malonus vadovas. Vargu ar tokį kada beturėsime...

Bronislovas Ambrozus, l. e. p. VMU Tauragės regioninio padalinio vadovas:

Pamenu kertinį jo posakį net ir vyksiant nemaloniausiems pokyčiams: „Viskas tik į gera“.

Manau, kad tai buvo geriausias iš vadovų, su kuriais teko dirbti: jis buvo nebiurokratas, visada išjaisdavo į kito žmogaus padėtį, rodydavo supratimą ir palaikymą. Tai buvo ramus, savo nemalonių emocijų jokiais būdais kitiems žmonėms neliejantis žmogus.

Žydrūnas Bagdonas, VMU Tauragės RP padalinio mechanikas:

Tai buvo Žmogus iš didžiosios raidės. Iš gerosios raidės. Būdamas labai sąžiningas jis visada pastebėdavo, jei kas negera ar neteisinga vykdavo aplink, ir sakydavo: „Musėt Lietuvoj nieko švento nebėra“.

Kaip vadovas jis niekada nepriimdavo skubotų sprendimų, visada rasdavo laiko apmąstyti ir priimti geriausių sprendimų. Visada viską pasverdavo pats, savo galva, akiai nesivadovaudavo jokiais nurodymais. Jis buvo mums tikras pavyzdys: nesinaudodavo tarnybine padėtimi, visada viską stengdavosi daryti pats, ar mašina sugesdavo, ar ką nors kita reikdavo greitai sutvarkyti. Kai pagalvoji, jam tiek daug teko dirbti, kad Tauragės regioninis padalinys klestėtų, galbūt didžiulis krūvis prisidėjo prie jo tokio staigaus išėjimo...

Žinot, jis būdavo ankstyviausias darbe... Būdavo, važiuoji ir jau matai šviesą jo lange... Tą rytą ir supratome, kad kažkas ne taip... Tą rytą jo lange nedegė šviesa ir ėmėme vieni kitų klausti, kur Edvardas...

Modestas Žutautas, VMU Tauragės RP medelyno vadovas:

Pamenu, vieną paskutinių kartų matėmės prasilenkdami, o kolegė kaip tik pastebėjo, kiek daug atostogų dienų buvo Edvardas prikauptęs. Taip, išsėtis nebuvo kada, nes reikėjo būti puikiu vadovu. Jis tikrai buvo puikus vadovas ir tikras lyderis. Jo lyderystė buvo jaučiama net ir jam esant užkulisiuose, einant žemesnes pareigas. Pamenu, ilgai raginame jį tapti vadovu, kol, pajutęs didžiulį žmonių pasitikėjimą, nusprendė kandidatuoti į vadovo pareigas.

Kai taip pagaliau nutiko, visi vieningai manėme, kad tai buvo geriausia, kas galėjo nutikti Tauragės padalinyje.

Edvardą pažįstu jau labai seniai. Esu pas jį atlikęs praktiką mokslų metais: jau tuo metu supratau, kad man labai pasisekė, nes iškart galėjau pajusti, kad šis žmogus turi labai platų ir gilų požiūrį į miškininkystę, miškų ūkį. Jis visada buvo įkvepiantis tobulėti, tikras žmogus, gebantis subtiliai ir taktiškai pamokyti. Gal ir žmonės aplink jį labiau stengdavosi dirbti? Gal tiesiog nenorėdavo nuvilti tokio žmogaus?

Drauge su kolegomis sutariame: daugiau tokių žmonių nepažįstame. Juk iš tiesų ypatinga savybė – net ir būnant vadovu būti tikru draugu, gebėti išklausti ir paskatinti žmones išsakyti viską be jokios baimės.

BRONISLOVO AMBROZO NUOTRAUKOS

Kiškių medžioklė su varovais

H. KAREIVA

Mūsų girios, 1933 m., Nr. 5(25), 363–365 p.
(Kalba netaisyta)

Iš visų pas mus Lietuvoje esamų žvėrelių geriausiai pažįstame kiškį (zuikį). Ir kas nematė šio gražiais pilkais rūbais apsirėdžiusio žvėrelio. Vasarą bedirbdamas laukuose, ganydamas gyvulius, pjaudamas dobilus arba kirsdamas rugius, pabaidai jį ir matai, kaip pašokęs žaibo greitumu nubėga kokį šimtą metrų, atsitupia, išsitiesia ir klausosi, dairosi, iš kur jam pavojus gresia. Žiema, naktys lauke šaltos, prieini prie lango ir matai kaip mėnesienoj du kiškiai bėginėja po pusnynus ir išdarinėja visokias juokingas akrobatiškas figūras. Gaila tik, kad vargšas kiškis turi be galo daug priešų: brakonieriai, šunys, valkatos, katės, vilkai, lapės ir varnos daug jų išgaudo. Kiekvieno miškininko ir tikro medžiotojo šventa pareiga kovoti ir naikinti šiuos blogadarius.

Kiškis pas mus yra nuolatinis gyventojas. Pamėgęs kurią nors vietą, iš jos nepasitraukia ir visuomet sugrįžta, ir tik kelis sykius iš eilės baidomas, pakeičia savo gyvenamą vietą, persikelia į kitą lauką arba mišką.

Kiškis yra geras barometras ir labai gerai nujaučia oro atmainas. Geram medžiotojui šitas kiškio ypatybes reikia žinoti, nes kitaip nežinosi, kur jo ieškoti. Jeigu ilgą laiką būna šlapia ir lietaus lašai sunkiai krenta nuo medžių ant sausų nukritusių lapų, arba po pirmų stiprių šalnų kyla

vėjas ir lapai smarkiai nuo medžių krenta – kiškio miške nerasi, jis gulės laukuose. Kada drėgnas šlapias sniegas storai apdengia medžių viršūnes bei šakas ir nuo saulės spindulių arba vėjo sunkiai krenta ant žemės, – taip pat kiškio miške neieškok – jis guli kur nors lauke, arimuose. Ir atbulai, jeigu kiškis nujaučia audrą arba trumpą, bet smarkų lietų – drožia į mišką atsigulti po šiltom tankiom eglaitėm.

Kiškiai medžiojami visokiais būdais: rudenį medžiotojas eina per laukus, arimus, pievas ir, radęs gulintį arba pašokusį kiškį, nušauna. Visa nelaimė, kad šiuo būdu daugiausia nušaunama patelių, nes jos netaip atsargios ir arti prisileidžia medžiotoją. Kiškis patinas daug atsargesnis ir greičiau išvengia mirties.

Kitas, ir pats įdomiausias būdas, tai medžioklė su skalikais (gončiais). Ši medžioklė labai suvaržyta ir bepradedanti nykti. Trečias būdas – medžioklė su varovais. Prieš rengiant medžioklę reikia apsvarstyti, kiek daryti varymų, numatyti kiek bus medžiotojų ir kiek reiks varovų. Medžiojant kiškius, varovų reikia imti maždaug tiek, kad kiekvienam medžiotojui tektų mažiausiai du varovai. Medžiojant vilkus ir lapės varovų skaičių galima mažinti pusiau. Kiekvienas žvėris, be mažos išimties, o ypač kiškis, jei varovai kelia didesni triukšmą,

bėga pro varovus arba į šonus (sparnus), dėl to, prieš pradėdant medžioklę, reikia perspėti varovus nerėkauti, bet eiti ištyko ir barškinti lazdomis į medžius, kelmus, švilpti, o dar geriau – išdalyti varovams tam tikrus iš medžio padarytus barškalus. Barškalai labai greit kelia žvėris iš guolio. Varovus vaikus reikia pamokyti, kad barškintų tiktai varant, bet nežaistų su barškalais užeinant varymą. Kiekvienai dešimčiai varovų reikia paskirti eiguļi arba vyresnį atsakingą žmogų, dešimtininką. Barškalus reikia sunumeruoti ir išduoti varovams pagal jų numerius ir po medžioklės iš jų paimti.

Varymus daryti trumpus ir mažus, nes kiškiai niekuomet didelio atstumo pirmyn nuo varovų nebėga, bet sprunka atgal pro varovus arba į sparnus. Jeigu yra įtarimas, kad varyme gali būti stambesnių žvėrių, kaip vilkas, lapė arba ožys, tuomet varymus galima daryti didesnius, ilgesnius, bent per vieną kilometrinių kvartalą, bet tuomet, jeigu yra tankus jaunuolynas, reikia iš anksto prakirsti pusiau, varyme ir paskutiniam ketvirtidalyje vizirus (linijas). Vizirus prakirsti labai siaurus, kaip mes darome rėždami birzes. Ant šitų vizirų varovai turi išsilyginti ir pasitaisyti. Laike išsilyginimo varovai turi barškinti be nustojimo. Kada varovų linija susitvarko, trimitu duodamas signalas ir varoma toliau. Kuomet varovai prisiartina prie medžiotojų linijos šratinio šūvio atstumu, reikia nustoti barškinti, kad be reikalo negąsdintų žvėrių gretimam varymo plote. Kai medžiotojai užima savo vietas, iš jų pusės duodamas varovams trimitu signalas, o varovų vadovas turi atsiliepti, kad signalą išgirdo ir perduoda varymo signalą sparniniams pagalbininkams. Jeigu medžioklė ruošiamą didelę, tai galima varyti su dviem varovų partijom, iš kurių viena varo, kita užaina ir užima poziciją. Prie dviejų partijų varovų reikalinga susitarti dėl signalų, kad nesusimaišytų. Varyti reikia po vėju ir ta kryptimi, kur žvėrys mėgsta trauktis, bet niekad nevaryti per atvirą lauką, pievą ar į pakalnę.

Kiekvienoje medžioklėje turi būti išrinktas medžioklės vadas, kurio turi visi klausyti. Medžiotojai turi būti paklusnūs, punktualūs, laike medžioklės garsiai nekalbėti, nesiginčyti dėl vietų ir nerūkyti. Neramus medžiotojas gadina reikalą ne tik sau, bet erzina ir savo kaimyną ir gali pakenkti visai medžioklei.

Medžiotojų numerius statyti 60–100 žingsnių vieną nuo kito. Numeriai ženklina vietoje įsmeigiant eglinę šaką arba gairelę, nurodant kryptį, kur po varymo

rinktis. Medžiotojai turi stoti vienur šone linijos, bet niekad ne ant vidurio linijos, nes gali įvykti nelaimė (pašauti kits kitą). Be to, kiekvienas žvėrys, ypač lapė, mėgsta priėjus liniją truputį sustoti, pasidairyti ir, pastebėjusi medžiotoją, žaibo greitumu dumia atgal. Medžiotojai turi sustoti taip, kad kits kitą matytų, o jeigu vieta to neleidžia, tai bent susižinoti su savo kaimynu ir patirti, kur kas stovi. Šaudyti į varymą negalima tol, kol varovai neprisiartina šūvio atstumu. Vėliau galima šauti tik į užpakalį linijos. Kol nepasibaigė varymas, savo vietos palikti negalima. Užmuštų sužeistų žvėrių galima ieškoti tik varymui pasibaigus. Einant į kitą varymą, šautuvą laikyti tuščią.

Kiškių medžioklė geriausiai daryti su sniegu, kada yra sausa ir šalta, iki 100, nes tada žvėrys greit apleidžia guolį, gerai gir-disi jų bėgimas ir varovų balsai. Kada būna drėgnas oras ir ant medžių šakų laikosi rasa, medžioti bloga, nes varovai vengia lįsti per tankumynus, ir taip praleidžia geresnes vietas. Kiškiai tokiam ore kietai guli ir negreit kyla. Rudenį, kada krinta medžių lapai, visi kiškiai guli lauke. Bloga medžioti didelių šalčių metu, nes šąla rankos ir kojos, o tai atsiliepia į šaudymo rezultatus. Kiškis turi ypatingą, kad nemėgsta bėgti nuo varovų pirmyn, bet dažniausiai bėga į sparnus, todėl geras dalykas pastatyti sparnuose po keletą medžiotojų. Kada būna minkštas oras, gerai vienam medžiotojui eiti šonu sparno su varo-

vais, nes čia jam labai dažnai tenka pašaudyti. Dar turiu pabrėžti, kad, pradėjus varovams varyti, prie medžiotojų linijos pirma pasirodo kiškiai patinai, dėl to geras medžiotojas susilaiko nuo šaudymo tų kiškių, kurie išeina ant medžiotojų linijos gale varymo ir kurie maišosi tarpe varikų. Iš visų tuo metu nušautų kiškių patelių būna 80 procentų.

Kiek galima per sezoną šaudyti kiškių nepakenkiant jų racijoniam veisimuisi? Galima sakyti, kad veislei reikalinga palikti bent procentą viso esamo skaičiaus. Dėl to reikia žinoti kiek jų turime, o tas uždavinys nelengvas. Suskaityti galima tik apytikriai, bet geras medžiotojas mėgėjas, gerai žinąs savo mišką, gali mažai teapsirikti.

Žiemą, kada oras sausas ir nelabai šaltas, reikia anksti iš ryto apeiti aplink savo mišką ir skaityti visas pėdas, kurias kiškiai paliko įeidami iš lauko į mišką, ir sumą visų gautų pėdų padalinti iš trijų. Ant šviežio balto sniego skaitymą reikia pakartoti, nes galima netyčia pataikyti tokį momentą, kada ne visi kiškiai kilo (tas pasitaiko, kai 2–3 dienas pusto). Jeigu pirmo ir antro skaitymo rezultatai labai skiriasi, reikia skaityti trečią kartą ir dvi panašias sumas dalinti iš dviejų. Imti vidutinį skaičių. Nereikia skaityti pėdų po labai šaltos nakties, nes tuomet kiškiai labai daug laksto – šildosi. Taip pat nepatartina skaityti po šviežiai iškritusio sniego, nes tada kiškiai dažnai visai nekyla, ir pasitaiko, kad net 2–3 dienas guli.

VYTAUTO KNYVOS nuotrauka

Seno medžiotojo senos istorijos

VYTAUTAS RIBIKAUSKAS

Medžiotoju tapau 1961 metų pavasarį bebaigdamas mokslus 10 klasėje, nedaug persirites per 16. Keista man dabar klausyti garbių medžioklių paistalų, kad tais laikais paprastam mirtingajam įstoti į medžiotojų broliją buvo tiesiog neįmanoma. Būdamas paprasto kolūkiečio vaiku mokiausi Vilkaviškio vidurinės mokyklos 10 klasėje, neturėjau jokių įtakingų giminaičių ar draugų, tačiau labai lengvai įstojau į Vilkaviškio rajono medžiotojų ir žvejų draugiją. Tiesa, kalbėjo, kad kol neturiu 18 metų, norint medžioti, teks susirasti globėją vyresnį medžiotoją. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad labai gerai išlaikiau medžiotojo egzaminus, globa buvo pamiršta ir šautuvą įsigijau, vos tik išrašius medžiotojo bilietą. O mano pirmųjų medžioklių bendražygiais buvo bandomojo ūkio bei Vilkaviškio miesto ir rajono įvairių įstaigų darbininkai ir specialistai, įvairių įstaigų vairuotojai, milicininkai, mokytojai, vienas vidurinę mokyklą bebaigęs moksleivis ir, kiek pamenu, nė vieno stambesnio kalibro nomenklatūrininko, komunistų partijos veikėjo. Tiesa tik ta, kad valdžiažmogiai, partijos veikėjai, kolūkių pirmininkai ir kitas sovietinis elitas medžiojo kiek kitaip nei eiliniai mirtingieji – to nepaneigsi. Bet dievai jų nematė...

Per 60 su trupučiu medžioklės metų visokių nutikimų medžioklėse pasitaikė. Net ir be jų tikram medžiotojui, gamtos stebėtojui kiekviena medžioklė yra šventė ir gera ją prisiminti. O jeigu ją dar pavyksta patraukliai aprašyti, tai gali sudominti ir tam tikro visuomenės sluoksnio skaitytojus. Medžiotojai žino, koks nenutrūkstantis medžiotojiškų istorijų pasakojimo srautas liejasi, kiek ilgiau užsisėdėjus prie medžioklių pabaigtuvių laužų. Apie medžioklėse patirtus įspūdžius šauliai porina vienas per kitą, na, o kuklesnieji taip ir nesulaukia savo eilės, nors tie

laužai žaižaruotų iki pat aušros... Matyt, esu iš tų nedrąsiųjų, tad liepsnojant medžioklių laužams, taip ir nesuspėdavau papasakoti apie savo nuotykius. Tačiau kartais tuos nuotykius man pavyksta gana patraukliai (tai skaitytojų nuomonė) aprašyti. Ir keista - kuo senesnės tos medžioklių istorijos, tuo įdomesnės net man pačiam. Tai tikri nutikimai, aprašyti taip, kaip jie iškilo atmintyje. Žinoma, kai įvairūs nutikimai vyko prieš dešimtmečius, gali atsirasti ir tam tikrų pagražinimų, nes laikas nugludina, gražesniais padaro ne tik akmenukus, bet ir įvykius. Be to nereikia pamiršti, kad ne tik žvejai, bet ir medžiotojai priskiriami prietų didesniųjų melagių... Negrąžus tas žodis, bet kuo jį pakeisi – gal fantazuotojų... Medžiotojai mane supras, o mažiau fantazuoti linkusiems skaitytojams gal pagelbės drožiančio skulptūras ir piešiančio miškininko Algirdo Jasilionio piešiniai.

Mano pirmoji zuikių medžioklė

Vietoj įžangos

Kalėdinės zuikių medžioklės vykdavo gal tik tarpukariu, na, dar ir kurį laiką pokariu, kai Kūčių dieną medžiotojas galėjo pasiimti dvivamzdį ir be jokių medžioklės lapų, be medžioklei skirtos teritorijos apribojimo, be derinimų iki pietų pasivaikščioti laukais. Kiškių tada buvo daug, tad šauliai dažniausiai parnešdavo laimikį Kalėdų stalui. Kai kuriuose medžiotojų būreliuose (dabar daugumoje jau klubai, nors būrelio pavadinimas man gražesnis) zuikių medžioklė organizuojama galimai artimesnę dieną Kūčioms. Nors tokios medžioklės ir pavadinamos kalėdinėmis, kaip taisyklė, jos nevyksta Kūčių dieną.

Pokaryje, o ir vėliau sovietmečiu pilkųjų kiškių medžioklė buvo labiausiai mėgstama, kol jos neužgožė sparčiai gausėjančių kanopinių žvėrių medžioklės. So-

vietmečiu ji prasidėdavo lapkričio 8-ąją. Suvalkijoje tą dieną būdavo tikra medžiotojų šventė. Į laukus su kuprinėmis ant pečių ir šautuvais per petį pėsčiomis išėdavo šimtai medžiotojų ir be jokių automobilių per dieną šaulių grandinės rikiuotėse nukeliaudavo dešimtis kilometrų. O vakare kiekvienas su laimikiu, nors ir pavargęs, laimingas grįždavo namo. O tie laimikiai – zuikiai būdavo gražiai į kuprines sudėti, paliekant lauke kyšoti tik galvas. Kas sumedžiodavo lapę, jos uodegą šalia zuikių galvų iš kuprinės iškišdavo. Gražu būdavo žiūrėti, kai vyrai, grandine laukus šukavę, būriu sueidavo: ir klausinėti nereikėdavo, kas kiek sumedžiojo – pasižiūrėjus į kuprines viskas būdavo aišku.

Dabar pėsčiomis daug vaikščioti netgi medžiotojai nemėgsta. Į zuikių medžioklės važiuoja automobiliais. Prašukuoja lauką

grandine ar „katilą“ suriečia ir vėl į mašinas, kad pervaziuotų į kitą plotą. Nenaudoja dabar šauliai ir kuprinių: nupyskina žvairį ir tempia rankoje. Kai prireikia šauti į kitą, pirmąjį meta žemėn ir griebiasi šautuvo. Kai nešasi du sumedžiotus, užimtos abi rankos ir šaudyti iš viso sudėtinga tampa. Zuikiai medžiojami šiais būdais: sėlinant pavieniui medžiotojui, grandine ir katilu, varant, rečiau, tykant, su šunimis (kurtais) bei plėšriaisiais paukščiais.

O zuikių medžioklės reguliavimas – klasikinis pavyzdys, kad biurokratų raštais, įsakymais, draudimais ir apribojimais žvėrių pagausinti neįmanoma. Per mano daugiau nei 60 metų medžioklės laikotarpį kokių tik draudimų ir apribojimų zuikių medžioklių reguliavime nebuvo sugalvota. Ilgausių medžioklės sezonas per tą pusimtį metų be-

veik nesikeitė, tačiau sezono metu privalvota įvairiausių draudimų ir apribojimų. Medžiojom žuikius tik sekmdieniais, vėliau šeštadieniais, po to visam sezonui buvo nustatomos 3 konkrečios medžioklės dienos. Trumpai leista per visą sezoną medžioti be jokių apribojimų nors ir kasdien. Šiuo metu medžioklės plotų vienetuose, kurių dydis iki 4000 ha, laukuose žuikiai leidžiami medžioti ne daugiau kaip 2 kartus per sezoną, o medžioklės plotuose didesniuose nei 4000 ha – 4 kartus. Medžioklės dienas galima pasirinkti laisvai, tačiau apie konkrečią medžioklių datą privaloma iš anksto informuoti Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentų rajonų agentūras. Miškuose ilgausius medžioti galima per visą jų medžioklės sezoną. Buvo ribojamas ir sumedžioti vienam šauliui leidžiamas ilgausių skaičius nuo vieno iki dviejų žvėrelių per medžioklės dieną. Būdavo nupyskinių žvairių iš pat ryto ir vaikštinėk per dieną kokios laputės dairydamsis, nes draugui padėti sumedžioti žuikį nebuvo galima. Tačiau visi tie draudimai žuikių populiacijų gausėjimui nepadėjo. Kiek pasvyrudama aukštyn-žemyn striukauodegių gausa vis mažėja. Vietoj beprasmisškų draudimų ir apribojimų (medžiotojų kolektyvai ir patys sugeba tausoti medžiojamąją fauną) geriau būtų atliekami išsamūs tyrimai, nustatant pilkųjų kiškių populiacijos gausos mažėjimo priežastis. Tačiau mūsų gamtos saugotojai dažniausiai taiko tik tokį populiacijų gausos atstatymo metodą, kaip įrašymas į Raudonąją knygą, kuris, aišku, jokios naudos neduoda...

Medžiotojų nuomone, šiuo metu kiškių gausos mažėjimui daugiausia įtakos turi visa eilė priežasčių, kurių pašalinti patys medžiotojai negali: bekrasčiai monokultūrų plotai, greitaeigė, plačiabarė žemės ūkio technika, žemės ūkio chemizacija, visiškas draudimas reguliuoti plėšriųjų paukščių ir kranklių populiacijas, niekuo nepateisinama baltųjų gandrų besaikė globa ir populiacijos gausinimas, draudimas medžioklės plotuose naikinti (šaudant) valkataujančius šunis ir kates. Tačiau medžiotojai gali ir privalo mažinti plėšriųjų žvėrių ir varninių paukščių, kurių medžioklė leidžiama, gausą. Ar žuikių populiacijos gausos mažėjimui turi įtakos kokios nors ligos, medžiotojams nustatyti sunku. Klimato šiltėjimas pilkiesiems žuikiams nekenkia, tačiau Lietuvoje pribaiš tik Šiaurės kraštų gyventojus – baltuosius kiškius.

Pirmasis sumedžiotas žuikis

Savo medžiotojišką karjerą prieš daugiau nei 6 dešimtmečius pradėjau Vilkaviškio rajone. Nekantriai laukta 1961 m. lapkričio 8 d. – pirmojo mano medžioklės sezono žuikių medžioklės atidarymo diena. Dar toli iki aušros išsiruošiau į medžiotojų susirinkimo vietą už 5-6 km gyvenantį medžioklės vadovą. Ėjau tiesiai per laukus: arimus, žiemkenčių želmenų plotus, pievas ir krūmynus – tad eiti tamsoje nebuvo lengva, tačiau lėčiau kaip ant sparnų ir kelionė nė kiek neprailgo. Į susirinkimo vietą atkulniavau pirmas ir medžioklės vadovą dar teko išversti iš lovos. Tik visiškai išaušus diena, kai vadovo kieman sugužėjo 15 šaulių, patraukėme į laukus. Medžioklė,

„Miegantys“ kiškiai

„Miegantys“ kiškiai

ALGIRDO JASILIONIO piešinys

galima sakyti, prasidėjo nuo pat vadovo kiemo, kai kiek paėję nuo trobesių išsirikavome grandine ir patraukėme per šviežią arimą. Derlingose Suvalkijos lygumose tada kiškių buvo tikrai gausu, tad netrukus supyskėjo šūviai ir vienas kitas medžiotojas, kiek atsilikdamas nuo rikiuotės, dėjo žvairius į kuprines. Man išsauti nepasitaikė gana ilgai, tačiau, kai žvairys stryktelėjo, kaip medžiotojai sako „tiesiog iš po kojų“, prapyliau iš abiejų vamzdžių. Einant grandinėje, dažnai tekdavo stebėti, kaip medžiotojai prie besislepiančių ilgausių prieidavo per keletą žingsnių ir sumedžiodavo žvėrelius, tūnančius savo guoliuose. Tai nutikdavo ir arimuose, ir žiemkenčių želmenų ar ražienų plotuose. Buvau tik pradėjęs medžioti jaunuolis ir negalėjau atsistebėti, kaip seni medžiotojai pamato guolio įdubime tūnantį žvėrelį, kai jo kailio spalva taip gražiai dera prie aplinkos. Smerčiau tokį negarbingą „miegančių“ žuikių šaudymą, tačiau ne man paaugliui buvo galima mokyti patyrusius šaulius. Eidamas laukais, aš žvelgiau į tolį, stebėdamas šen bei ten šmirinėjančius medžioklės draugų pakeltus žvėrelius, ir net iš po pat kojų pašokusį kiškį pamatydavau tik tada, kai jis jau skuosdavo per lauką tolyn nuo manęs. Šios dienos medžioklės maršrutas ėjo kaip tik link mūsų sodybos. Per tuos 5 ar 6 km nepataikiau dar į kelis kitų medžiotojų apšaudytus ir pro mane sprunkančius žvairius. Nors jau buvau dalyvavęs ančių medžioklėse,

pataikyti į žemę skuodžiančius žvėrelius reikėjo mokytis iš naujo. Vidurdienį medžiotojų grandinė slinko mano tėviškės krūmais apaugusio durpyno pakraščiu. Kiškių tose apylinkėse buvo daug, tad nuolatos pyškėjo šūviai ir visą laiką galėjai matyti bent keletą įvairiomis kryptimis bėgančių žvėrelių. Sparčiai tuštėjo ir mano šovinynas, nors sumedžiotas žvairo dar neturėjau.

Staiga, užlipęs ant durpyno pakraštyje nuo karo pasilikusio apsauginio pylimo, apkaso dugne gal už 5-7 žingsnių pamačiau guolyje prie žemės prisispaudusį ilgausį. Žuikis tikrai nemiegojo (pamiegosi, kai aplink pyška šūviai) ir puikiausiai mane matė. Akys jo buvo plačiai atmerktos, ausys priglaustos prie nugaros. Apsidairiau, ar mane mato greta ėjęs medžiotojas, nes norėjau pademonstruoti, kaip reikia elgtis aptikus „miegantį“ kiškį. Įsitikinęs, kad artimiausias nuo manęs šaulys yra netoli ir mane mato, prisidėjau prie peties šautuvą ir pradėjau „žadinti“ žvairį šaukdamas: „kelk, kelk!“ Tačiau iš susijaudinimo tas mano šauksmas buvo ne itin garsus ir ilgausis užuot pašokęs tik dar labiau susigūžė guolyje. Tada, laikydamas prie peties šautuvą, pradėjau leisti į apkasą, artėdamas prie užsispyrusio žvėrelio. Na, ir paslydau... Dribau ant nugaros ir užpakaliu nušluočiau apkasan. Žuikis stryktelėjo iš migio tik tada, kai jo vos vos nepasiekė ant mano ilgų kojų užmaiti guminiai batai. Greitai pašokęs dar spėjau išsauti į per apkaso

kraštą besiverčiantį striukauodegi, tačiau nepataikiau. Antrą kartą šauti nebuvo galimybės, nes zuikis dingo už aukšto apkaso kranto. Vietoj pamokos greta ėjusiam medžiotojui suteikiau tik gerą progą pasijuokti. Susirinkę medžiotojai šaipėsi, kad, negalėdamas pataikyti su šautuvu į miegantį kiškį, bandžiau jį sučiupti rankomis. Tačiau kol laukais apskukę didelį ratą, vėl sugrįžome prie medžioklės vadovo namų, visiškai išsikvoję šovinių atsargas, vieną žvairį vis tik nupyškinau ir aš. Namo vėl teko kulniuoti laukais visiškoje tamsoje, tačiau nejučiau jokio nuovargio – juk kuprinėje pirmasis mano sumedžiotas pilkasis kiškis. Gaila, kad laukuose, o dar tamsoje, niekas nematė iš kuprinės iškištos gražios jo galvos... Bet per ilgus savo medžioklių metus zuikių medžioklėse „miegančių“ zuikių daugiau pamatyti taip ir neteko, nors iš savo migių jie kartais pašokdavo tik kelių žingsnių atstume. Tačiau įvairių nutikimų su „miegančiais“ striukauodegiais būta ir daugiau...

Priminimas medžiotojams: laikas atlikti medžiojamų gyvūnų apskaitą pagal pėdsakus sniege

Aplinkos ministerija primena, kad kaip ir kasmet gruodžio–kovo mėnesiais esant tinkamoms sąlygoms ir sniego dangai medžiotojai privalo atlikti medžiojamų gyvūnų apskaitą pagal pėdsakus sniege. Jos tikslas – nustatyti kanopinių žvėrių ir didžiųjų plėšrūnų paplitimą ir santykinę gausą. Apskaita atliekama kasmet tuose pačiuose nuolatinuose apskaitos maršrutuose. Konkretų laiką pasirenka pats apskaitos vykdytojas, kai yra ištisinė sniego danga, atitinkanti apskaitos atlikimui nustatytus reikalavimus. Apskaita viename maršrute (visame jo ilgyje) turi būti atlikta per vieną dieną. Nepavykus užbaigti apskaitos per vieną dieną, apskaita kartojama iš naujo kitą dieną.

Raginame medžiotojus neatidėti apskaitos atlikimo vėlesniam laikui, kai tik oro sąlygos ir sniego dangos būklė bus tinkama, įvykdyti šią prievolę. Daugiau informacijos rasite VSTT tinklalapio rubrikoje „Biologinės įvairovės apsauga“, skyrelyje „Žvėrių apskaita“, skiltyje „Medžiojamųjų žvėrių apskaita pagal pėdsakus sniege“.

Medžiotojai turi ir kitą pareigą – visus metus rinkti ir teikti informaciją apie didžiuosius plėšrūnus vilkus, lūšis ir ruduosius lokius. Ši informacija, ypač apie vilkų ar jų veiklos stebėjimą, labai svarbi norint turėti daugiau duomenų, kurie padeda vertinti vilkų populiacijos būklę. Sukaupią informaciją apie stambiuosius plėšrūnus medžiotojai gali sukelti į VSTT tinklalapio rubrikoje „Biologinės įvairovės apsauga“, skyrelyje „Žvėrių apskaita“ esančią skiltį „Pranešimų apie vilkų, lūšių ir rudųjų lokių buvimą Lietuvoje registravimo anketa“.

Kviečiame gyventojus – ir tuos, kurių kontaktai su vilkais nebuvo malonūs, nes dėl jų kaltės patyrė žalą, ir tuos, kurie neabejingi gyvosios gamtos išsaugojimui – prisijungti prie informacijos rinkimo ir teikti elektronine forma. Prieiga prie jos rasite VSTT tinklalapio rubrikoje „Biologinės įvairovės apsauga“, skyrelyje „Žvėrių apskaita“, skiltyje „Pranešimų apie vilkų, lūšių ir rudųjų lokių buvimą Lietuvoje registravimo anketa“.

Šalia anketos rasite ir medžiagą su aprašymu, kaip tai padaryti. Jūsų duomenys labai padeda priimti kokybiškus šios gyvūnų rūšies apsaugos ir valdymo sprendimus, išvengti konfliktinių situacijų.

AM inf.

Viskas dirbantiems ir besiilsintiems miške – Viskas vienoje vietoje

- ▶ IŠKLAUSYSIME
- ▶ PAKONSULTUOSIME
- ▶ PARINKSIME GERIAUSIĄ, KOKYBIŠKIAUSIĄ IR PIGIAUSIĄ
- ▶ OPERATYVIAI ATVEŠIME TIESIAI PAS JUS, O JEI REIKIA IR Į MIŠKĄ

miskui.lt

UAB „MMC Forest“

Nausodžio k.,
Vėžaičių sen.,
96215 Klaipėdos r.
Tel. 8 673 51506
El. paštas info@mmc.lt
www.miskui.lt

PONSSE

Medkirtė ERGO

STAČIŲ ŠLAITŲ IR SUDĖTINGŲ RELJEFŲ NUGALĖTOJA

Miško technikos pardavimas: +370 610 27218

Servisas: +370 700 55100

Atsarginės dalys: +370 614 03734

Baltic Agro

www.balticagromachinery.lt

BALTIC AGRO MACHINERY LIETUVA

PONSSE LIETUVA

Husqvarna

HUSQVARNA 500-OJI SERIJA

Geresnei pjovimo patirčiai

Husqvarna 550 XP®G

Galingas, patvarus ir manevringas.

50,1 cm³ | 3 kW | 5,3 kg

Pasirinkite tinkamą grandinę
Husqvarna X-Cut™ grandinės užtikrina
ilgalaikį aštrumą, mažą tempimą,
aukštą pjovimo našumą ir didelį
atsparumą dilimui.